

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

TINA ROTA

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

POMEN ČLANSTVA V OBRTNO-
PODJETNIŠKEM ZBORNIČNEM SISTEMU

Tina Rota

Koper, 2012

Mentor: pred. mag. Lina Kaldana

POVZETEK

Zaključna projektna naloga obravnava pomen in problematiko članstva v obrtno-podjetniškem zborničnem sistemu na območju RS. Naloga v teoretičnem delu predstavlja ključne značilnosti obrtno-podjetniškega zborničnega sistema ter povzema definicije s področja obrtništva in podjetništva ter njune zgodovine. Zaradi boljšega in lažjega razumevanja delovanja obrtno-podjetniškega zborničnega sistema v RS so članom OZS v zaključni projektni nalogi predstavljene naloge in dejavnosti ter storitve, ki jih zanje opravlja OZS oz. celovit zbornični sistem na območju RS. V praktičnem delu so predstavljeni rezultati izvedene raziskave med obrtniki in podjetniki, v kateri jih opozarjamo na možnosti in priložnosti, ki jim jih ponuja organiziran obrtno-podjetniški zbornični sistem, obenem pa podajamo mnenja obrtnikov in podjetnikov o temeljnih problemih in potrebah članstva.

Ključne besede: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), podjetniki, obrtniki, obrti, članstvo, članarine, storitve, ugodnosti.

SUMMARY

The final project work considers the importance and the problems of the membership in the Slovenian craft and small business chamber system. The theoretical part of the work presents the key features of the craft and small business chamber system, and summarises the definitions and the history of the craft and small business area. For a better and easier understanding of how the Slovenian craft and small business chamber system works, the final project work presents all the functions, activities and services that the chamber and the whole chamber system provide for the chamber members. On the other hand, the practical part presents the analysis of questionnaires. The analysis draws attention of the craftsmen and businessmen to the possibilities and opportunities offered by the organised craft and small business chamber system. It states the opinion of the craftsmen and businessmen on the basic problems and needs of the membership at the same time.

Keywords: Chamber of Craft and Small Business of Slovenia, entrepreneurs, craftsmen, crafts, memberships, services, benefits.

UDK: 331.105.5(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	2
1.2	Namen in cilji Zaključne projektne naloge	4
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	4
2	Predstavitev in delovanje Obrtno-podjetniškega zborničnega sistema	6
2.1	Predstavitev Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije	7
2.1.1	Vizija in strateške usmeritve	8
2.1.2	Poslanstvo	9
2.1.3	Temeljne vrednote	9
2.1.4	Kratkoročni in dolgoročni cilji	9
2.1.5	Temeljne naloge	10
2.2	Delovanje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije	11
2.2.1	Delovanje v okviru javnih pooblastil	11
2.2.2	Organizacijska shema	12
3	Zgodovina obrtno-podjetniškega zborničnega sistema	14
3.1	Prve oblike združevanja	14
3.1.1	Cehi na slovenskem	14
3.1.2	Obrt na Slovenskem ob koncu 19. stoletja do druge svetovne vojne	15
3.1.3	Obrt na Slovenskem po drugi svetovni vojni	15
3.2	Štiri desetletja organizacije (1969–2011)	16
3.2.1	Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije	16
3.2.2	Zveza obrtnih združenj Slovenije	16
3.2.3	Obrtna zbornica Slovenije	17
3.2.4	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije	17
4	Članstvo v obrtno-podjetniškem zborničnem sistemu	18
4.1	Članstvo in članarina	22
4.2	Ugodnosti članstva	24
4.2.1	Zastopanje interesov	25
4.2.2	Informiranje	25
4.2.3	Svetovanje	26
4.2.4	Izobraževanje	28
4.2.5	Kartica Obrtnik	29
5	Pomen članstva za obrtnike in podjetnike	31
5.1	Problem in cilj raziskave	31
5.2	Metodologija raziskave	31
5.3	Rezultati ankete	33

5.4 Sklep.....	44
6 Primerjava z drugimi državami	45
6.1 Avstrija	46
6.2 Italija.....	47
6.3 Nemčija	47
7 Sklepne ugotovitve	48
Literatura in viri.....	51
Priloge	53

SLIKE

Slika 1	Obrtno-podjetniški zbornični sistem.....	6
Slika 2:	Simbol Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije.....	8
Slika 3:	Organiziranost Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije.....	13
Slika 4:	Delitev sredstev iz naslova članarine znotraj zborničnega sistema	24
Slika 5:	Delež sodelujočih glede na spol	32
Slika 6:	Delež sodelujočih glede na velikost podjetja.....	32
Slika 7:	Delež sodelujočih glede na pravnoorganizacijsko obliko	33
Slika 8:	Poznavanje obrtno-podjetniškega zborničnega sistema	33
Slika 9:	Koriščenje ugodnosti članstva	34
Slika 10:	Vzroki za nekoriščenje ugodnosti članstva.....	35
Slika 11:	Ocena prednosti in ugodnosti članstva	35
Slika 12:	Zadovoljstvo članov s ponujenimi storitvami.....	36
Slika 13:	Koriščene storitve	37
Slika 14:	Druge zaželenne vrste pomoči in storitev.....	38
Slika 15:	Odmerjeni znesek mesečne članarine	39
Slika 16:	Sprejemljivost načina in višine plačevanja članarine	40
Slika 17:	Donosnost članarine.....	40
Slika 18:	Prebiranje obvestil in pošte.....	41
Slika 19:	Razlogi za neprebiranje obvestil in pošte	42
Slika 20:	Izkušnje pri sodelovanju z OOO in OZO	42
Slika 21:	Potreba po zastopniku interesov	43
Slika 22:	Nivo zastopanja interesov obrtnikov in podjetnikov pred državo	43

PREGLEDNICE

Preglednica 1:	Število članov po vrsti članstva v letih 2007–2010.....	19
Preglednica 2:	Število obrtnih obratov v letih 2007–2010.....	20
Preglednica 3:	Obrtni obrati, ki zaposlujejo delavce v letih 2007–2010.....	21
Preglednica 4:	Višina članarine za člane OZO.....	22

KRAJŠAVE

Ajpes	Agencija za javnopravne evidence in storitve
DURS	Davčna uprava republike Slovenije
OZS	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
OOZ	Območne obrtno-podjetniške zbornice
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
RS	Republika Slovenija
LR	Ljudska republika
EU	Evropska unija
ObrZ	Obrtni zakon
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
UEAPME	Evropsko združenje obrti, malih in srednjih podjetij
VEM	Vse na enem mestu
NPK	Nacionalna poklicna kvalifikacija
IC OZS	Informacijski center Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

1 UVOD

V današnjem času ni lahko biti obrtnik, saj je moč v zadnjih nekaj letih na področju obrtništva zaznati veliko nezadovoljstva. Pri tem lahko izpostavimo nezadovoljstvo na področju plačilnega prometa, konkurence, sive ekonomije, trga dela ter podpornega okolja, v katerem obrtniki in podjetniki delujejo. Prav zaradi neurejenih razmer v obrtništvu in podjetništvu zaznavamo upad zanimanja mladih generacij za obrtne poklice. Povpraševanje na tem področju je znatno večje od ponudbe. Pomanjkanje zanimanja za poklicno izobraževanje pa največ težav povzroča prav gospodarstvu.

Za obravnavo teme naše zaključne projektne naloge smo se odločili predvsem zato, ker se zaposleni na območnih obrtno-podjetniških zbornicah (OOZ) in zaposleni na Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS) dnevno redno srečujejo z vprašanji svojih članov o tem, zakaj je članstvo v zbornici obvezno ter kaj jim to prinaša. Članom želimo podati odgovore na nekatera zastavljena vprašanja ter jim s tem prikazati delovanje obrtno-podjetniškega zborničnega sistema (zbornični sistem), v katerega so vključeni, in ugodnosti, ki jim jih to ponuja.

Pri oblikovanju poslovne kariere obrtnika in podjetnika se imenovani subjekti odločajo o izbiri pravnoorganizacijske oblike. Po Zakonu o gospodarskih družbah¹ (ZGD) so na voljo različne oblike gospodarskih družb ali delovanje v okviru samostojnega podjetnika posameznika. Tretji člen imenovanega zakona pravi, da gospodarsko družbo lahko ustanovijo domače ali tuje fizične ali pravne osebe in pomeni pravno osebo, ki na trgu opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost; organizirana je lahko kot osebna družba (d. n. o., k. d., t. d.) ali kot kapitalska družba (d. o. o., d. d., k. d. d.). Isti člen tega zakona ureja tudi status samostojnega podjetnika posameznika, ki določa, da je podjetnik fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Pomembno je, da mora opravljati gospodarsko dejavnost trajno, samostojno ter s pridobitnim namenom.

Pri poimenovanju nastopajočih subjektov na trgu pa lahko kaj kmalu pride do zadrege, saj se definiciji obrtnika in podjetnika zelo razlikujeta. ZGD določa, da se podjetnik lahko ukvarja s katero koli gospodarsko dejavnostjo, razen če je to z zakonom drugače določeno. Podjetnik obrtnik pa se lahko ukvarja z gospodarsko dejavnostjo na obrtni ali obrti podoben način ter pod pogoji, ki jih določa Obrtni zakon² (ObrZ) oz. tisti, ki opravlja obrti podobne dejavnosti ali domačo in umetnostno obrt. Razlikujeta se tudi v velikosti gospodarske dejavnosti. Obrtnik deluje v okviru mikro in majhnih gospodarskih dejavnosti, medtem ko za podjetnika to ni zakonsko določeno (Bergant 2002, 2–4).

¹ Zakon o gospodarskih družbah; ZGD (Uradni list RS, št. 42/2006).

² Obrtni zakon; ObrZ (Uradni list RS, št. 40/2004 UPB1).

Ne glede na odločitev posameznika o pravnoorganizacijski obliki v Sloveniji še vedno prevladujejo mikro in majhna podjetja, zato je smotrno spodbujati obstoj in razvoj organizacije, kot je OZS in celoten zbornični sistem, s katerim upravlja. Sistem naj bi bil oblikovan tako, da bi združeval in predstavljal potrebe majhnih obrtnikov in podjetnikov na državni in lokalni ravni. V času vedno večje konkurence in nenehnih sprememb je bistveno to, da imajo omenjeni subjekti na trgu svojega zaščitnika interesov, ki se zavzema za njihov obstoj in jim omogoča hitrejšo gospodarsko rast in razvoj ter uresničevanje zastavljenih ciljev.

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Zbornični sistem že 40 let organizirano deluje v okviru OZS, prej pa je deloval v okviru njenih predhodnic v obliki cehev, raznih društev in zadrug (Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije 1969–1979, Zveza obrtnih združenj Slovenije 1979–1991, Obrtna zbornica Slovenije 1991–2007, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije od decembra 2007 dalje) (Jarec 2009, 10).

OZS in njene predhodnice so bile prvotno ustanovljene za lažje komuniciranje z državo, predvsem pa za lažje in hitrejšo izpolnjevanje zahtev ter pravic in obveznosti članov, ki so določene v 12. členu Statuta OZS. S tem je predvsem mišljeno zastopanje interesov članov OZS tako na lokalni kot tudi na regionalni ravni. Med obrtniki in podjetniki je prevladovala močna želja po združitvi in medsebojni pomoči, zato so ustanoviti svojo organizacijo, ki je aktivno in v skladu z zakoni izvajala ter uresničevala njihove interese.

Kot je določeno v prvem členu Statuta OZS (OZS 2007a), je zbornica oseba javnega prava, samostojna, strokovna, nestrankarska, poslovna organizacija, ki deluje na območju RS. Drugi člen tega statuta pa določa, da je članstvo v zbornici čast in obveznost za vse fizične in pravne osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost v RS kot obrtno dejavnost, obrti podobno ali domačo oz. umetnostno obrt, za obrtne zadruge in druge oblike njihovega združevanja.

Kot smo že omenili, se je vse začelo pred štirimi desetletji, vendar je obvezno članstvo stopilo v veljavo šele deset let kasneje. Pred tem so vse predhodnice OZS delovale na prostovoljni osnovi.

Jarec (2009, 5) navaja, da je leta 1978 članstvo v zbornici postalo obvezno, hkrati pa je s tem obrtniška organizacija prestala tudi prostovoljno, društveno združevanje in se tako začela približevati takšni obliki, kot so jo tedaj poznale močne obrtne zbornice v tujini.

S plačevanjem obveznih članskih prispevkov, ki predstavljajo 60 % delež financiranja njenega delovanja, zbornica postaja vse bolj aktivna na različnih področjih, in sicer na področju svetovanja, izobraževanja, informiranja ter drugih dejavnostih v okviru njenega delovanja. Preostala sredstva za opravljanje nalog zbornica pridobi iz posebnih namenskih sredstev, iz nadomestil za storitve pri izvajanju javnih pooblastil, plačil za opravljene storitve

in drugih izrednih virov. To pomeni, da se zbornica kot organizacija lahko hitreje in v konkurenčnosti s časom tudi razvija in nudi svojim članom vedno več storitev, ugodnosti in pravic glede na njihove potrebe, obenem pa se kot sistem vedno bolj uveljavlja (Jarec 2009, 81).

Realno gledano mora biti zbornica (oz. celoten zbornični sistem) oblikovana tako, da ima vsak član od nje tudi določene koristi, hkrati pa mora obvezno članstvo zbornici kot organizaciji zagotavljati verodostojnost njenega dela, večjo strokovnost in neodvisnost zborničnega sistema od države.

Odmerjena članarina se določi glede na velikosti podjetja-člana. Višina in način plačevanja članarine je določena z ObrZ, ki je stopil v veljavo 24. 11. 2007. Četrty odstavek 39. člena ObrZ določa, da je članu, ki osebno opravlja dejavnost domače in umetnostne obrti, odmerjena članarina v višini 10 EUR mesečno, samostojnim podjetnikom in gospodarskim družbam brez zaposlenih se odmeri članarina v višini 20 EUR mesečno, po 10 EUR več na mesec se odmeri samostojnim podjetnikom in gospodarskim družbam, ki zaposlujejo do tri delavce, medtem ko se samostojnim podjetnikom in družbam, ki imajo od tri do deset zaposlenih, odmeri članarina v višini 40 EUR mesečno. V zadnji skupini so samostojni podjetniki in gospodarske družbe z več kot desetimi zaposlenimi, katerih odmerjena članarina znaša mesečno 50 EUR.

Zadnja leta lahko v zvezi z članstvom in obveznim plačevanjem članarine med člani zasledimo precej nezadovoljstva. Razloge lahko poiščemo tako na eni kot na drugi strani. Lahko bi rekli, da so na eni strani odgovorni člani, ki izkazujejo nezadovoljstvo nad delovanjem zborničnega sistema, po drugi strani pa je organizacija tista, ki zgolj ne prepozna temeljnih potreb članstva. Če že iščemo razloge v članih, bi lahko rekli, da so nekateri izmed njih ali nezainteresirani za ponujene storitve zbornice, ali v večji meri ne poznajo ugodnosti in jih zato tudi ne uporabljajo. Če pa je za nastalo situacijo odgovorna organizacija, bo treba na tem področju stvari še nekoliko dopolniti. Predvsem se bo treba posvetiti svojim članom in jim ustreči skladno z njihovimi željami in potrebami.

Zavedati se je treba predvsem, da so obrtniki in podjetniki, ki niso združeni v organizacijo, kot je OZS, v veliko slabšem gospodarskem in konkurenčnem položaju. Moč, ki jo ima organizacija kot celota, je bistveno bolj vplivna kot tista, ki jo lahko izrazi sleherni posameznik. V času konkurenčnosti in hitro spreminjajočega se gospodarstva morajo biti majhni obrtniki-podjetniki močni in prilagodljivi, pri čemer jim lahko enotno združena organizacija zelo uspešno pomaga pri doseganju zastavljenih ciljev.

1.2 Namen in cilji Zaključne projektne naloge

Namen zaključne projektne naloge je analizirati delovanje zborničnega sistema in pomen ustanovitve OZS in njenih predhodnic. Analizirati želimo temeljne probleme in potrebe članstva.

Skozi dolga leta so se v različne organizacije (združenja) vključevali obrtniki in podjetniki z namenom združevanja interesov ter uresničevanja razvoja in napredka na področju obrti in podjetništva, zato je cilj naloge predstaviti delovanje zborničnega sistema ter hkrati razložiti prednosti obveznega članstva. Za boljše sprejemanje obstoječega sistema želimo članom predstaviti tudi delovanje zborničnega sistema v nekaterih evropskih državah. Smotrno bi bilo tudi na razumljiv način pojasniti, zakaj je priporočljivo biti član take organizacije, kot je OZS, saj imajo lahko člani od nje velike koristi.

Naloga je razdeljena na sedem vsebinskih sklopov. Uvodni del je namenjen predstavitvi naloge kot celote. V drugem delu predstavljamo sodobno organizacijo obrti in podjetništva ter njeno delovanje. Vsebinski sklop zajema predstavitev OZS in naloge, ki jih izvaja v okviru pridobljenih javnih pooblastil, ter organizacijsko shemo zbornice. V tretjem delu je poudarek na zgodovinskem razvoju organiziranosti zborničnega sistema na območju RS. V četrtem poglavju so podrobneje navedene ugodnosti in bonitete članstva, poleg tega pa so podane tudi nekatere splošne informacije o obveznem članstvu in članarini. Pomen članstva za obrtnike in podjetnike je v petem delu naloge ugotovljen z analizo odgovorov na anketiranje med člani OZS. V šestem poglavju je za primerjavo podana organiziranost zborničnega sistema v drugih državah, članicah EU. V zadnjem, zaključnem delu naloge so predstavljene ugotovitve in nasveti za možne usmeritve delovanja zborničnega sistema.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Pri pripravi zaključne projektne naloge bomo uporabili različne metode pridobivanja podatkov. Teoretični del naloge sloni na analizi prebrane literature, ki se navezuje na izbrano tematiko. V nalogi bosta uporabljeni tudi metodi deskripcije in zgodovinska metoda, ki sta uporabljeni predvsem v delu, kjer sta predstavljena delovanje zborničnega sistema in njegova zgodovina. Naloga bo vsebovala tudi analizo odgovorov in mnenj iz ankete, izvedene med obrtniki.

Drugi del naloge bo empirični – sloni na analizi sekundarnih virov podatkov. Sekundarni podatki so dosegljivi na spletnih straneh OZS, v publikacijah na temo obrti in podjetništva, ki jih je izdala OZS, ter raznih drugih gradivih, kot sta reviji Obrtnik in Podjetnik. Podatkovna zbirka obrtnega registra predstavlja vir za potrebne statistične podatke, medtem ko so podatki raznih raziskav dostopni na spletnih straneh organizacije in v publikacijah OZS.

Uporabljena bo tudi metoda anketiranja, kar bo predstavljalo primarni vir podatkov in s katero bomo zbrali mnenja o zadovoljstvu članov z delovanjem OZS kot krovne organizacije, pa tudi zadovoljstvo članov s svojo OOZ (v našem primeru z Območno obrtno-podjetniško zbornico Izola).

Za učinkovito delovanje sistema je prav tako pomembna tudi notranja regijska organiziranost OZS, ki zajema razvrstitev OZS glede na geografsko lego posamezne zbornice in je pomembna za vse uporabnike sistema, saj omogoča lažje, hitrejše in cenejše delovanje. Sistem je od leta 2010 razdeljen na devet internih regij.

2.1 Predstavitev Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

Zaradi nezadovoljstva s tedanjim organiziranjem obrtnikov in podjetnikov so se imenovani pred štirimi desetletji odločili sami ustanoviti svojo organizacijo, ki naj bi se zavzemala zanje in za njihove težave. Danes organizacija deluje v okviru OZS, pred tem pa je delovala v okviru predhodnic v obliki cehov, raznih društev in zadrug, katerih delovanje bomo natančneje spoznali v naslednjem poglavju.

OZS je v 1. členu statuta (OZS 2007a) opredeljena kot oseba javnega prava in je samostojna, strokovna, nestrankarska, poslovna organizacija, ki deluje na območju RS. Član zbornice lahko postane vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost v RS kot obrtno dejavnost, obrti podobno dejavnost ali domačo oz. umetnostno obrt za obrtne zadruge in druge oblike njihovega združevanja. Poleg tega se lahko v OZS združujejo različni gospodarski subjekti, poklicna in strokovna društva, združenja, zveze in druge organizacije, ki s svojo dejavnostjo pospešujejo delo in poslovanje obrti, in prav tako se lahko kot prostovoljni člani v zbornico združujejo tudi fizične osebe (2. člen Statuta OZS, prav tam).

V okviru sprejetega statuta ima OZS določene naloge, ki jih pri svojem delu dosledno in skladno s predpisi in zakoni tudi izvaja. Po 6. členu Statuta OZS (prav tam) je pomembna naloga zbornice, da ščiti in zastopa interese članov, skrbi za pravilno ravnanje in njihov ugled. To se izkazuje tako, da zastopa interese članov pred državnimi organi pri oblikovanju gospodarskega sistema in politike, je pomemben partner pri sklenitvi socialnega sporazuma med OZS, Vlado RS, sindikati in drugimi. Poleg tega v zadevah, ki so pomembne za članstvo zbornice, sodeluje s posameznimi ministrstvi in vlado, predvsem pa z drugimi zbornicami v državi. Svojim članom nudi strokovno pomoč, organizira dejavnosti na področju gospodarskih odnosov s tujino, sodeluje pri pospeševanju poslovnih odnosov na domačih in tujih trgih ter še mnogo več na področju izobraževanja, usposabljanja in informiranja.

Pri izvajanju zgoraj naštetih nalog sodelujejo tudi posamezne OZS, saj je le tako moč zagotoviti enoten in uspešen zbornični sistem na območju RS, ki deluje v dobrobit svojim članom in jim je v pomoč pri opravljanju dejavnosti obrtništva in podjetništva.

Obrtniki in podjetniki, ki se združujejo v OZS in so del zborničnega sistema, imajo tako svoje pravice kot svoje obveznosti, ki jim jih prinaša obvezno članstvo, in sicer 12. člen Statuta (OZS 2007a) določa, kaj lahko člani od svoje organizacije zahtevajo ali do katerih storitev so po zakonu upravičeni oz. kaj so dolžni upoštevati ali katere obveznosti morajo izpolnjevati.

Ena izmed pravic članov je tudi aktivna in pasivna volilna pravica v organe zbornice, udeležba pri upravljanju zbornice, dajanje pobud in predlogov za sprejemanje sprememb in dopolnitev zakonov in drugih predpisov. Vsekakor pa imajo člani pravico do uporabe storitev in druge strokovne pomoči, ki jim jih nudi zbornica, ter do članske kartice, ki jim prinaša ugodnosti in bonitete. Med obveznosti članov sodijo: obvezno uresničevanje sklepov organov zbornice, spoštovanje poslovnih običajev in kodeksa poslovne morale, sprejetih v zbornici, dajanje splošnih in posebnih informacij za potrebe opravljanja dejavnosti zbornice ter, kot najpomembnejšo obveznost, redno plačevanje članarine.

V zadevi upravljanja zbornice imajo za to pristojnost njeni organi, ki jih določa 3. člen Statuta OZS. Notranja organiziranost zbornice ni natančno določena, predpisano je le, da OZS in OOZ vodijo njeni člani preko izvoljenih oz. imenovanih predstavnikov v organih zbornice. Svojo funkcijo opravljajo neprofesionalno za dobo štirih let. Organi OZS so: skupščina kot njen najvišji organ, nadzorni odbor, organizacijsko-kadrovska komisija, upravni odbor ter predsednik in podpredsednik zbornice (OZS b. l. a).

Slika 2: Simbol Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

Vir: OZS b. l. a.

Decembra 2007 je skupščina Obrtne zbornice Slovenije sprejela novelo statuta (OZS 2007b), ki je določil, da je zbornica postala tudi podjetniška. Od decembra 2007 se naziv organizacije glasi Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, medtem ko kratica ostaja enaka.

2.1.1 Vizija in strateške usmeritve

Pri določanju vizije in strateških usmeritev zborničnega sistema gre predvsem za sliko razvoja slovenske obrti v prihodnosti. Vizija postavlja temelje za strateške načrte in scenarije, s katerimi organizacija predvidi poti, po katerih jo bo uresničevala (Musek Lešnik 2008, 32).

Obrtniki in podjetniki, ki delujejo v konkurenčnem in obrti neprijaznem okolju, morajo skrbeti predvsem za svojo boljšo prihodnost, obenem pa se zavzemati za večjo gospodarsko rast in razvoj. V ta namen so člani analizirali temeljne probleme in potrebe, iz katerih je bilo razvidno, da je treba določiti jasne cilje in zastaviti poslanstvo ter strateške usmeritve. Izražali so se predvsem preko povečanja ugleda obrti v javnosti, aktivnejšega in učinkovitejšega zastopanja krovne organizacije obrtnikov in podjetnikov pri zastopanju njihovih interesov in nastajanju za njih pomembne zakonodaje ter v skladu z napredkom tehnologije vzpostavljanje bolj povezanega in učinkovitejšega sistema na višji ravni. Iz vseh navedenih zahtev in predlogov so na seji Skupščine OZS 15. maja 2003 sprejeli vizijo, ki se glasi: »Naredimo Slovenijo bogato!«, kar pomeni, da je osrednja vizija OZS, da svojo zbornico razvije v

sodobno zbornico, na nek način v osrednjo institucijo znanja, izobraževalnih in svetovalnih storitev za obrtnike in male podjetnike, ki naj bo primerljiva z najbolj dejavnimi zbornicami v EU (OZS 2007c).

2.1.2 Poslanstvo

Poslanstvo organizacije predstavlja opredelitev bistva poslovanja in usmeritev razvoja zborničnega sistema. V primeru OZS gre za izjavo o poslanstvu, ki je rezultat razprave zaposlenih in njihovih članov o tem, kdo so, kaj so, komu služijo, kaj počnejo, na kakšen način ter kakšen je odnos organizacije do okolja.

Osrednje zastavljeno poslanstvo obrtnikov in podjetnikov, ki so člani OZS, je biti v službi obrti in podjetništva, predvsem pa uresničitev vseh kratkoročnih in dolgoročnih poslovnih interesov v Sloveniji in EU ter skrb za ohranjanje tradicije in posebnosti obrti. Na ravni obrtnikov je v okviru delovanja sekcij na voljo vsa strokovna pomoč in podpora za krepitev lastnih obratovalnic oz. podjetij in za povečanje konkurenčnosti tako na domačem kot tudi na mednarodnih trgih s ponujanjem najkakovostnejših izdelkov in storitev (OZS b. l. b).

2.1.3 Temeljne vrednote

Vrednote so neke vrste prepričanja o tem, kaj je dobro ali prav in za kaj si je vredno prizadevati. Lahko bi rekli, da vrednote na nek način določajo, kako bodo podjetje in zaposleni sledili in izpolnjevali skupno vizijo in poslanstvo (Musek Lešnik 2008, 31).

Vsak obrtnik oz. podjetnik ima svoje temeljne vrednote in jih tudi poskuša zasledovati. Gre za raznolikost vrednot, ki se od posameznika do posameznika razlikujejo. OZS v okviru članstva izpostavlja naslednje vrednote, ki so skupne vsem njenim članom (OZS b. l. b):

- profítni motiv,
- podjetniško poslovno ravnanje,
- odličnost in kakovost,
- znanje in inovativnost,
- osebni pristop do kupca,
- poštenost, čast in etičnost,
- delavnost, marljivost in vztrajnost.

2.1.4 Kratkoročni in dolgoročni cilji

Cilje, ki si jih je postavila OZS, lahko opredelimo kot pričakovane rezultate poslovanja organizacije v prihodnosti. Pomembno pri postavljanju ciljev je, da so merljivi, fleksibilni in časovno opredeljeni, predvsem pa sprejemljivi za vse člane zborničnega sistema.

Maja 2003 je skupščina OZS sprejela vizijo in strateške usmeritve ter določila kratkoročne in dolgoročne cilje zborničnega sistema za obdobje do leta 2011. Kratkoročni cilji so bili v celoti realizirani do leta 2005. Nekateri izmed dolgoročno zastavljenih ciljev so tudi že bili deloma ali v celoti realizirani skladno s programom dela OZS.

2.1.5 Temeljne naloge

Temeljne naloge organizacije so ključnega pomena za njeno delovanje. Gre za naloge, ki jih OZS izvaja za svoje člane in z njimi poskuša doseči zastavljene kratkoročne in dolgoročne cilje organizacije ter uresničevati svojo zastavljeno vizijo in poslanstvo.

V nadaljevanju bodo navedene in opisane štiri temeljne naloge organizacije (OZS b. l. b).

Zastopanje članov pred državo in obramba njihovih interesov. Kot posamezniki bi bili obrtniki in podjetniki v boju proti državi in njenim zakonom povsem nemočni, zato so si izoblikovali svojo organizacijo, ki naj zastopa njihove interese pred državo in jih ščiti pred drugimi negativnimi vplivi, ki delujejo na obrtništvo in podjetništvo. Gre za vodenje gospodarske politike in sistema ter soustvarjanje obrti sprejemljive zakonodaje v sodelovanju z vlado, ministrstvi in državnim zborom.

Informiranje članov. Obrtnikom in podjetnikom je na voljo obilica informacij, ki so dostopne preko različnih medijev. V okviru sistema deluje služba za odnose z javnostmi, ki je na voljo članom z vsemi razpoložljivimi informacijami za javnost. OZS in OOOZ so združene v sistem, ki ponuja sprotne in zanesljive informacije na področju obrtništva in podjetništva. Znotraj sistema je vzpostavljena interna povezava, ki omogoča lažji, zanesljivejši in hitrejši pretok informacij, potrebnih za njeno delovanje. V zameno za plačano članarino so člani informirani o aktualnih dogodkih na področju obrti in podjetništva ter o dejavnostih zbornice z revijo Obrtnik oz. s številnimi drugimi publikacijami, ki jih izdaja OZS (različni priročniki in promocijsko gradivo).

Opravljanje storitev za člane. OZS in OOOZ v sodelovanju s strokovnjaki določene stroke nudijo svojim članom svetovanje na različnih področjih, in sicer na področju davkov, financ, delovnih razmerij, izobraževanj in javnih naročil. Poleg tega je članom na voljo izobraževalni center, v okviru katerega so organizirani izobraževalni seminarji. Pri promociji obrtništva imajo pomembno vlogo sejmi, na katerih se obrt predstavlja. OZS članom nudi pomoč in sodelovanje pri organizaciji Mednarodnega obrtnega sejma (MOS) v Celju in Ljubljanskega obrtnega sejma (LOS) v Ljubljani ter sodelovanje pri prirejanju drugih sejmov v tujini. V okviru storitev za člane prirejajo tudi razna poslovna srečanja tako med sekcijami, ki so organizirane v okviru OZS in njihovih OOOZ, pa tudi srečanja na višji ravni, ko gre za gospodarstvenike, ministre in druge poslovne partnerje. Med storitve za člane spada tudi

nudnje pomoči pri izvajanju elektronskega poslovanja ter nudenje ugodnosti v okviru kartice Obrtnik, ki bodo podrobneje predstavljene v nadaljevanju, v poglavju Ugodnosti članstva.

Izvajanje javnih pooblastil. OZS izvaja javna pooblastila, ki jih je leta 1994 nanjo prenesla država z različnimi zakoni. Javna pooblastila lahko po sklopih razvrstimo na obrtna dovoljenja in obrtni register, področje cestnega prometa, področje poklicnega izobraževanja ter na registre in sezname, kamor štejemo tudi vodenje registra OOO.

2.2 Delovanje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

Obrtna zbornica deluje kot institucija, ki jo priznavajo tudi državni organi od leta 1991. Skozi ves čas njenega delovanja si je organizacija prizadevala ohranjati pomembno vlogo na področju partnerstva državi ter ga vedno znova poskušala krepite.

2.2.1 Delovanje v okviru javnih pooblastil

Z uvedbo Obrtnega zakona leta 1994 (ObrZ, Ur. l. RS, št. 50/1994) je zbornica postala pomembna institucija javnega prava s številnimi javnimi pooblastili z namenom večje učinkovitosti, racionalizacije in predvsem konkurenčnosti. Javna pooblastila, ki jih določa 34. člen ObrZ, je država prenesla na OZS z namenom opravljanja upravnih nalog in so na osnovi zakona razdeljena na štiri sklope:

- obrtna dovoljenja in obrtni register,
- področje cestnega prometa,
- področje poklicnega izobraževanja in
- vodenje registrov in seznamov.

Obrtna dovoljenja in Obrtni register

Po pooblastilih države OZS izdaja obrtna dovoljenja, njihove spremembe in njihovo prenehanje ter sklepe o vpisu obrti podobnih dejavnosti v Obrtni register.

OZS vodi Obrtni register, ki predstavlja osrednjo podatkovno bazo s podatki fizičnih in pravnih oseb, ki opravljajo obrtno dejavnost, obrti podobno dejavnost ter dejavnost domače in umetnostne obrti ter osebe, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje dejavnosti. Obrtni register vodi OZS od 6. marca 1995; je javna knjiga, ki vsebuje podatke o več kot 50.000 obrtnikih in podjetnikih, članih OZS.

Področje cestnega prometa

Na področju cestnega prometa OZS vodi register cestnega prometa, v katerem so zajeti vsi člani OZS in OOO z dejavnostjo prevoznitva. Vanj so vkljueni vsi samostojni podjetniki posamezniki, ki imajo pridobljeno licenco OZS za prevoz blaga ali potnikov v mednarodnem in notranjem cestnem prometu. Prav tako je v pristojnosti OZS tudi organiziranje in izvajanje preverjanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) za voznike.

Poklicno izobraževanje

V okviru poklicnega izobraževanja OZS vodi podatkovno zbirko obrtnikov, ki imajo opravljen mojstrski izpit in pridobljen naziv mojster. Poleg tega OZS organizira in vodi register ter izvaja nadzor nad obratovalnicami oseb, pooblaščenih za izobraževanje vajencev. Izvaja se tudi vodenje registra o učnih mestih in sklenjenih učnih pogodbah ter organizacija in vodenje praktičnega dela zaključnih izpitov vajencev.

Registri in sezname

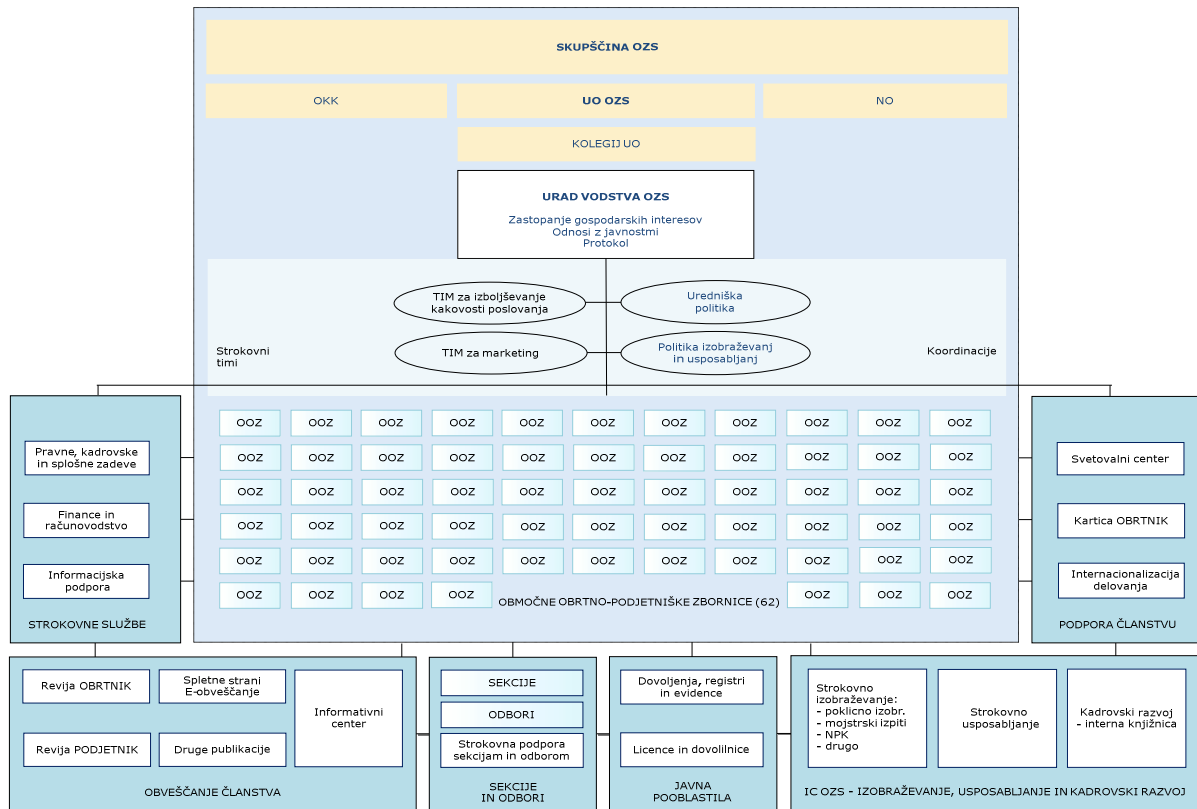
Poleg že prej navedenih registrov predstavljajo pomemben vir informacij tudi nekateri drugi delujoči registri in sezname s posameznih področij. Mednje spadajo spletna stran sekcije domače in umetnostne obrti ter register za domačo in umetnostno obrt, ki vsebuje podatke o članih sekcije in njihovih dejavnostih. Aktivni so tudi člani drugih sekcij, kot na primer gostinci, cvetličarji in vrtnarji, ki informirajo člane svoje stroke s sprotnimi, predvsem pa koristnimi informacijami.

2.2.2 Organizacijska shema

Organigram na sliki 3 nam nazorno prikazuje vse, ki so vključeni v zbornični sistem in delujejo v njem. Kot tvorci organiziranosti OZS se štejejo urad vodstva OZS, ki zajema področje zastopanja gospodarskih interesov, odnose z javnostmi in protokol, ter šest ostalih področij: izobraževalni center (izobraževanje, usposabljanje in kadrovski razvoj), javna pooblastila, sekcije in odbori, obveščanje članstva, podpora članstvu (svetovalni center, kartica Obrtnik, internacionalizacija delovanja) in strokovne službe zbornice (pravne, kadrovske in splošne zadeve, finance in računovodstvo, služba za informatiko).

V letu 2011 je bila izvedena reorganizacija strokovnih služb, in sicer predvsem zato, ker delovanje strokovnih služb OZS ni bilo primerno glede na čas finančne in gospodarske krize. OZS je organizirana po principu treh ravni vodenja, ki je po mnenju generalnega sekretarja OZS – Dušana Krajnika – ustrežnejša rešitev predvsem v smislu večje fleksibilnosti. Omenjena reorganizacija omogoča bolj ekonomično in racionalnejše delovanje sistema kot v

preteklosti in zagotavlja večjo naklonjenost svojim članom v smislu vedno večjega zadovoljevanja potreb (Jarec 2011a).

Slika 3: Organiziranost Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

Vir: Mlakar 2011.

3 ZGODOVINA OBRTNO-PODJETNIŠKEGA ZBORNičNEGA SISTEMA

Po pričevanjih tako pisnih kot tudi ustnih virov obrtnikov so bili začetki obrtništva zelo težki. Naloge takratne organizacije so bile podobne nalogam današnje zbornice. Tedanji obrtniki so si na vse načine prizadevali, da bi ustanovili svojo organizacijo, ki naj bi zastopala interese vseh obrtnikov in podjetnikov in omogočala njihov vsestranski napredek in razvoj.

Kot že rečeno razvoj obrtništva in podjetništva v Sloveniji temelji na ustanavljanju in delovanju štirih organizacij. Vse od Zveze združenj samostojnih obrtnikov, ki je bila ustanovljena leta 1969, pa do sodobne oblike organiziranja obrtnikov in podjetnikov pod okriljem OZS, kot jo poznamo danes. Vendar to še zdaleč ni vse, saj razvoj organiziranja obrti sega še mnogo dlje, v čas grško-rimskih civilizacij, v čas 12. stoletja.

Iz zgodovinskih zapisov (Jarec 2009, 17) je razvidno, da je obrt del človeške kulture, ki sega v začetke razvoja civilizacije in je pomenila boj za obstanek in preživetje. Obrtništvo je doživljalo razcvet v obdobju grško-rimske vladavine, ko so se iz prvih oblik obrtništva razvijale še druge veje obrti. S pretekom časa je na obrt vplivalo tudi preseljevanje, kar je za tiste čase pomenilo, da se je težišče življenja prevesilo na podeželje, kjer je v ospredje prihajalo domače rokodelstvo in kasneje z nastajanjem gradov tudi prigrajska obrt.

3.1 Prve oblike združevanja

Na področju razvoja obrti skozi pomembna časovna obdobja bi izpostavili cehe, ki so tedaj predstavljali začetne oblike združevanja obrtnikov na slovenskem, ter druge sodobne oblike organiziranja obrtnikov in podjetnikov, ki so jim sledile.

Takratna pravila in zakoni so vodili k vzpostavitvi in delovanju takega zborničnega sistema, kot ga poznamo danes.

3.1.1 Cehi na slovenskem

Po Blazniku (1994) prve oblike združevanja predstavljajo cehi, ki so jih prvotno ustanovili krojači, krznarji, čevljarji in kovači. V glavnem gre za rokodelce, kasneje pa so se začeli razvijati tudi cehi trgovcev, gostilničarjev in prevoznikov. Cehovski zakoni so nastali v 12. stoletju, zapisani pa so bili v cehovskem pismu. Temeljni namen cehovskih pravil je bil zaščititi posamezen ceh, njihove interese in privilegije. V cehovskem registru so bile podane tri osnovne zahteve, in sicer: dokazilo o strokovni usposobljenosti mojstra, varovanje skupnih interesov članov ceha ter preprečevanje konkurence med mojstri s pomočjo strogih pravil o kakovosti, številu in prodajni ceni izdelkov. Razcvet so cehi doživeli med 15. in 18. stoletjem, vendar se je njihov položaj kmalu začel slabšati. Vzroke za slabšanje položaja gre iskati v različnih vojnah v takratnem obdobju, v povečanem plačevanju davkov, vse večji medsebojni

konkurenci, odpiranju novih tržišč in zaostrovanju političnih razmer. V obdobju industrializacije (19. stoletje) je vladala cehovska zaprtost, ki ni predstavljala rešitve za takratne razmere, zato so jo bili prisiljeni zamenjati z obrtno svobodo. Nadzorstvo nad cehi je z uvedbo novega Rokodelskega zakona leta 1732 prešlo na državne organe (Jarec 1994, 6).

3.1.2 Obrt na Slovenskem ob koncu 19. stoletja do druge svetovne vojne

V času od konca 19. stoletja pa vse tja do 2. sv. vojne obrtniki niso imeli podpore države.⁴ Želja po organiziranem delovanju na trgu jih je prisilila v iskanje novih rešitev in tako se je tudi izoblikovalo združništvo. Prvo združenje, ki se je zavzemalo za obrtništvo, je nastalo leta 1837, obenem pa je to isto združenje spodbujalo strokovno šolstvo, ki je temeljilo na ustanavljanju obrtnih šol in izvajanju strokovnih tečajev. Leta 1850 je društvo prenehalo obstajati, vse to pa zaradi ustanavljanja trgovsko-obrtnih zbornic, ki so s svojim razvojem močno zavirale napredek obrtništva. Prelomno je bilo tudi leto 1859, ko je v veljavo stopil Obrtni zakon. Takrat so trgovsko-obrtnice obrtnikom ponudile podporo, kar je predstavljajo osnovo za napredovanje in strokovno izobraževanje. Obrtno združništvo je dobilo pravno podlago leta 1873 z uveljavitvijo Zadružnega zakona. Na slovenskem so prve zadruge, ki so nastale v Ljubljani, pripisane krojačem, šiviljam in podobnim rokodelstvom. Vse do leta 1922 je na slovenskem delovalo 60 obrtnih zadrug (Jarec 2009, 19–20).

3.1.3 Obrt na Slovenskem po drugi svetovni vojni

Povsem drugačna zgodba pa se kaže za obrtnike v času po drugi svetovni vojni, ko je bil junija 1950 sprejet prvi povojni državni Zakon o obrtništvu, ki je prinesel številne spremembe na področju organiziranja. Takratni obrtniki in podjetniki so bili povezani v Obrtno zbornico LR Slovenije, ki je delovala vse do leta 1965, ko je postala predstavnica vsega gospodarstva enotna Gospodarska zbornica Slovenije (GZS). V času njenega delovanja so bili interesi obrtništva zelo zapostavljeni. Takratne razmere so zato tudi bile razlog za ustanovitev Sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov Slovenije (humanitarna ustanova) v Ljubljani leta 1956. Sklad je aktiven še danes, vendar pod imenom Sklad obrtnikov in podjetnikov. Prav tako je to obdobje zapisano v zgodovino obrtništva na Slovenskem zaradi prvega obrtniškega zbora, ki je potekal v Dobrni leta 1967 in se ga je udeležilo na tisoče obrtnikov iz vse Slovenije. Povod za organizacijo zbora je bila predvsem želja po skupni obrtniški organizaciji. Leto zatem je bilo v Ljubljani ustanovljeno Združenje zasebnih obrtnikov, ki je predstavljalo osnovo nadaljnjemu organiziranju obrtnikov in katerega članstvo je bilo prostovoljno (Jarec 2009, 28–29). Kljub temu, da združenja niso uživala podpore, so si

⁴ Slovenija je v obdobju od 19. stoletja pa vse do 2. sv. vojne spadala pod takratno državo Avstro-Ogrsko oz. del tudi pod Italijo.

obrniki in podjetniki prizadevali za njihovo ustanovitev. Tako so še v istem letu tudi drugod po Sloveniji nastala različna združenja.

3.2 Štiri desetletja organizacije (1969–2011)

Čas štirih desetletij organizacije je čas, ko se je obrtništvo in podjetništvo začelo intenzivneje razvijati in pridobivati vse večji pomen. Pomembno in zavidanja vredno je predvsem to, da so slovenski obrtniki kot prvi imeli svojo organizacijo na ozemlju tedanje Jugoslavije oziroma v tedaj še nedemokratskem delu Evrope (Jarec 2009, 10). Potreba po samostojnosti in neodvisnosti obrtnikov se je vedno bolj uveljavljala z ustanavljanjem raznih združenj. Kot prva je bila leta 1969 ustanovljena Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije. Skozi različna časovna obdobja se je zveza tudi preoblikovala in utrjevala svoj položaj v družbi. Danes obrtniki in podjetniki delujejo pod okriljem Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, ki velja za organizacijo, ki se lahko primerja z najbolj razvitimi zbornicami v Evropi.

3.2.1 Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije

Zvezo združenj samostojnih obrtnikov Slovenije štejejo za predhodnico OZS. Zveza je kot prostovoljna strokovna organizacija področnih združenj samostojnih obrtnikov, avtoprevoznikov in zasebnih gostincev Slovenije nastala 7. decembra 1969 in je delovala vse do leta 1979, ko se je preoblikovala v Zvezo obrtnih združenj Slovenije. Ustanovitev združenja je obrtnikom omogočala predvsem bolj organizirano ter intenzivnejše delovanje v obrtništvu, hkrati pa je obrtnikom in podjetnikom Obrtni zakon, ki ga je sprejela Skupščina SR Slovenije 18. julija 1973, predstavljal osnovo za nadaljnji napredek in razvoj (Jarec 2009, 32–34).

3.2.2 Zveza obrtnih združenj Slovenije

Zveza obrtnih združenj Slovenije je bila ustanovljena leta 1979. V tem letu je prenehala delovati Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije, ki je delovala kot prostovoljno združenje. To je pomenilo nov začetek obveznemu članstvu v obrtnih združenjih. Zveza je vse do leta 1991 delovala učinkovito, poleg tega pa se je povečeval njen pomen v posameznih občinah, kjer so se ustanavljali in obnavljali obrtniški domovi, kar je bistveno pripomoglo k izboljšanju poslovanja. Da bi zveza bila še aktivnejša in uspešnejša, je okrepila tudi sodelovanje s podobnimi organizacijami v tujini. Spremembe na področju obrtništva, ki so se začele odražati v letu 1990, so bile povod za ustanovitev novega zborničnega sistema in s tem nove organizacije, ki naj bi bila samostojnejša in učinkovitejša (Jarec 2009, 35–42).

3.2.3 Obrtna zbornica Slovenije

Leta 1991 se je Zveza obrtnih združenj Slovenije preimenovala v Obrtno zbornico Slovenije, ki je delovala vse do decembra leta 2007. Po osamosvojitvi leta 1991, natančneje 26. marca 1991, je OZS začela delovati samostojno, zavzemala se je tudi za izboljšanje razmer v obrtništvu, hkrati pa si je prizadevala poslovati kot dober gospodar, kar pomeni, da si je prizadevala za nenehno rast in razvoj organizacije, pri čemer so ji pomagali vedno večji prispevki iz naslova članarin in drugih dodatnih dejavnosti. Pomembno je omeniti tudi, da je leta 1993 prišlo do spremembe lokalne samouprave in s tem tudi do preimenovanja takratnih občinskih združenj v območne obrtne zbornice, kar je pomenilo lažje in bolj učinkovitejše sodelovanje teh zbornic s krovno organizacijo in državo. Poleg tega je z novim Obrtnim zakonom, sprejetim leta 1994, OZS postala pomembna institucija javnega prava s številnimi javnimi pooblastili, ki jih je nanjo prenesla država. S tem je zbornični sistem postal primerljiv s sistemi drugih evropskih držav. Kot že rečeno se je novo obdobje za OZS začelo zelo spodbudno, kar se kaže tudi na področju promocije obrti in poslovno-informacijskih sistemov, ki so omogočali večji preglednost in javno delovanje zbornice (Jarec 2009, 43–49).

3.2.4 Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije

Kot smo že v uvodnem delu spoznali, je OZS tista, ki nadaljuje vse začete aktivnosti njenih predhodnic. Ustanovljena je bila 19. decembra 2007 s sprejetjem novele Obrtnega zakona, ki je obrtnike in podjetnike ter njihovo organizacijo postavil na začetek novega obdobja. OZS je del celovitega in organiziranega sistema, katerega poslanstvo in cilj je spodbujanje in razvoj obrtništvu ter obrtnikov in podjetnikov tako na lokalni kot tudi na regionalni ravni. Glavne naloge in aktivnosti zbornice so opredeljene v Statutu OZS, kjer je poleg navedenega določena tudi njena organiziranost in delovanje. Obdobje učinkovitega zastopanja interesov obrtništvu in podjetništva pod okriljem OZS še vedno traja in zavidanja vredno raste ter se vse bolj uveljavlja med svojimi člani in v očeh javnosti (Jarec 2009, 73).

4 ČLANSTVO V OBRTRNO-PODJETNIŠKEM ZBORNIČNEM SISTEMU

Nekdanji (v letih 2004–2008) gospodarski minister mag. Andrej Vizjak je v enem izmed intervjujev za revijo Obrtnik dejal »Naj bo zbornica takšna, kot jo želijo člani, biti mora zbornica interesno združenih članov, njihovo orodje in orožje, ne pa nekaj od članov odtujenega«, kar pomeni, da zbornica od svojih članov pričakuje, da bodo složni pri odločitvah, pomembnih za obrt in podjetništvo, predvsem pa da sodelujejo z roko v roki, ko gre za »male« in se postavijo v bran »velikim«, v kar se da največji meri naj sodelujejo pri odločitvah in poskušajo biti del sistema.

Da člani postajajo del obrtno-podjetniškega zborničnega sistema je odraz potrebe po zavezniku, v tem primeru OZS, ki bo v njihovem imenu hitro in učinkovito ukrepala, obenem pa obrtnikom in podjetnikom poenostavila njihovo delovanje.

Mnenje članov veliko pomeni. Slednji so tisti, ki so ustvarili zamisel o takšni organizaciji in le njim je zbornica namenjena, poleg tega pa je ključnega pomena, da imajo člani od svoje organizacije tudi določene koristi.

Ko so bile v teku organizacijske spremembe za izboljšanje in nadgrajevanje celotnega obrtno-podjetniškega zborničnega sistema, so imeli pri tem možnost aktivnega sodelovanja tudi člani sami. V delovanje celotnega sistema so vpeti tako vodilni funkcionarji kot tudi člani, zato je še toliko bolj pomembno, da vsi vpleteni odigrajo svojo vlogo kolikor mogoče odgovorno.

Naloga strokovnih služb zbornice je, da spodbuja obrtnike in podjetnike, da pristopijo v članstvo in postanejo del zborničnega sistema, saj jim to v zameno za članstvo in plačano članarino ponudijo ugodne ter kakovostne storitve. Zbornični sistem se mora odzivati na potrebe in težave članstva, kar se v zadnjih letih kaže tudi v reorganizaciji in v vedno novih nalogah, ki jih OZS in njene OOO sprejemajo. Gre za nadgradnjo zborničnega sistema v smislu povečanja storitev za članstvo na področju strokovnega usposabljanja, izobraževanja in drugih ugodnosti, vključno z možnostjo koriščenja kartice Obrtnik.

Na drugi strani pa so obrtniki glede na to, da težijo k čim bolj prepoznavni in predvsem uveljavljeni zbornici v svetu, ki je članom prijazna in domača, sami dolžni pozitivno prispevati k razvoju obrti in podjetništva v smislu plačevanja obveznega članskega prispevka, kar zbornici omogoča rast in razvoj ter izvajanje njim namenjenih storitev v čim večji meri, skladno z njihovimi potrebami.

Obrtniki morajo biti torej tisti, ki dajejo zbornici pobude in predloge za reševanje težav na področju obrtništva in podjetništva, ter tisti, ki izkoriščajo ponujene storitve in s prispevki omogočajo delovanje organizacije. Zbornica pa mora biti tista, ki bo naredila vse, kar je v njeni moči, da se te zahteve tudi uresniči tako, da je obrtnikom omogočeno koriščenje storitev.

Članstvo mora biti za slehernega posameznika donosno, saj bo le tako vsak član zadovoljen oz. bo organizacija pridobiva zaupanje članov, povečevalo pa se bo tudi število njenih članov.

V nadaljevanju je tako podana tabela, ki prikazuje gibanje števila članov v letih 2007–2010. Člani OZS so v preglednici prikazani glede na to, ali so v zbornični sistem vključeni kot obvezni ali prostovoljni člani.

Preglednica 1: Število članov po vrsti članstva v letih 2007–2010

Vrsta članstva\leto	2007	2008	2009	2010
Obvezno	48.410	50.992	52.073	51.206
Samostojni podjetniki posamezniki	40.337	41.760	41.793	40.813
Gospodarske družbe	8.073	9.232	10.280	10.393
Prostovoljno	945	1.077	1.033	991
Samostojni podjetniki posamezniki	734	803	766	715
Gospodarske družbe	211	274	267	276
Skupaj	49.355	52.069	53.106	52.197

Vir: OZS 2011.

Število članov se je skozi leta spreminjalo, prav tako se je spreminjala tudi struktura članstva. S strukturo članstva je mišljeno predvsem, ali so bili člani vključeni v obrtno-podjetniški zbornični sistem prostovoljno ali po uradni dolžnosti.

Glede na razmere, v katerih živimo, lahko razloge za povečanje števila obveznih članov iščemo predvsem v gospodarski krizi in posledičnih odpuščanjih. Gre predvsem za ljudi, ki ostanejo brez službe in zato poiščejo način za preživetje v obliki samozaposlitve. Za način prostovoljne vključitve v OZS pa se odločajo predvsem računovodski servisi, manjši trgovci in druga manjša podjetja, ki ne opravljajo obrtnih ali obrti podobnih dejavnosti, vendar se predvsem zaradi njihove majhnosti in podobnih interesov čutijo pripadniki OZS in ne nekaterih večjih zbornic.⁵

Iz preglednice 1 lahko razberemo, da je bilo v obravnavanem obdobju več obveznih kot prostovoljnih članov. V letu 2010 je bilo v Obrtni register vpisanih za kar 5,5 % (2796) več obveznih članov glede na leto 2007. Število prostovoljnih članov pa vselej ni bilo zanemarljivo majhno, kar bi lahko pomenilo tudi to, da članstvo v obrtno-podjetniškem zborničnem sistemu ne pomeni nekakšne obveznosti ali prisile, temveč imajo člani, ki se prostovoljno vključujejo v obrtno-podjetniški zbornični sistem, od tega tudi določene koristi. Med prostovoljnimi člani gre zaznati povečanje v letu 2010 (991) glede na leto 2007 (945). V

⁵ S pojmom večje zbornice je bila mišljena GZS in druge neodvisne, samostojne zbornice, ki delujejo v njenem okviru. To so: Zbornica računovodskih servisov (ZRS), Podjetniško-trgovska zbornica (PTZ), Turistično gostinska zbornica, Zbornica poslovno storitvenih dejavnosti ter druge.

vmesnem obdobju pa je prihajalo do manjših nihanj. Število se je spreminjalo od 1.077 v letu 2008 na 1.033 v letu 2009. V obrtni register je bilo leta 2010 vpisanih 4,6 % (46) več prostovoljnih članov kot leta 2007. Skupno se je število tako obveznih kot prostovoljnih članov v letu 2010 v primerjavi z letom 2007 povečalo za 5,4 % (2.842).

Za boljšo predstavo in primerjavo podatkov o številu in vrsti članstva so v nadaljevanju podani tudi podatki o obrtnih obratih⁶ v letih 2007–2010.

Preglednica 2: Število obrtnih obratov v letih 2007–2010

Leto	Število obrtnih obratov	Deleži obrtnih obratov (%)	Letna stopnja rasti števila obrtnih obratov (%)
Število obrtnih obratov v letu 2007	48.410	100,0	2,0
Samostojni podjetniki posamezniki	40.337	83,3	1,3
Gospodarske družbe	8.073	16,7	5,6
Število obrtnih obratov v letu 2008	50.992	100,0	5,3
Samostojni podjetniki posamezniki	41.760	81,9	3,5
Gospodarske družbe	9.232	18,1	14,4
Število obrtnih obratov v letu 2009	52.073	100,0	2,1
Samostojni podjetniki posamezniki	41.793	80,3	0,1
Gospodarske družbe	10.280	19,7	11,4
Število obrtnih obratov v letu 2010	51.206	100,0	-1,7
Samostojni podjetniki posamezniki	40.813	79,7	-2,3
Gospodarske družbe	10.393	20,3	1,1

Vir: OZS 2008, 2009, 2010 in 2011.

Statistika obrtnega registra nam nazorno prikazuje, kolikšno je bilo skupno število obrtnih obratov v posameznih letih. Leta 2007 je bilo v obrtni register vpisanih 48.410 obrtnih obratov, od tega je bilo 83,3 % samostojnih podjetnikov posameznikov in 16,7 % gospodarskih družb. Za primerjavo je bilo v letu 2008 v Obrtni register vpisanih 5,3 % več obrtnih obratov kot leto pred tem, kar pomeni, da je bilo 41.760 (81,9 %) samostojnih podjetnikov posameznikov in 9.232 (18,1 %) gospodarskih družb. V letu 2009 je bilo glede na predhodno leto opaziti povečanje števila samostojnih podjetnikov posameznikov in pravnih oseb, pri čemer je bila rast samostojnih podjetnikov posameznikov zanemarljiva, tako da je bil pretežni del rasti dosežen v skupini gospodarskih družb. Število samostojnih podjetnikov posameznikov se je povečalo zgolj za 0,1 %, medtem ko se je število gospodarskih družb povečalo kar za 11,4 %. Skupno je bilo v letu 2009 v Obrtni register vpisanih 52.073 obrtnih obratov, od tega 41.793 ali 80,3 % samostojnih podjetnikov posameznikov in 10.280 ali 19,7 % gospodarskih družb. Statistični podatki za leto 2010 pa

⁶ Obrtni obrat je pojem, ki zajema samo obvezne člane, ki so vključeni v OZS.

kažejo, da je bilo v Obrtnem registru vpisanih 51.206 obratov, od tega 40.813 samostojnih podjetnikov posameznikov in 10.393 gospodarskih družb. V primerjavi z letom 2009 se je število skupnih obratov v letu 2010 zmanjšalo za 867 članov oz. za 1,7 %.

Članarina se odmerja glede na velikost poslovnega subjekta, ki se odraža preko števila zaposlenih delavcev. Med statističnimi podatki torej ne gre zanemariti podatka o obrtnih obratih, ki zaposlujejo delavce, saj lahko na ta način izvemo tudi, koliko sredstev (približno) je v vsakem letu nanese iz naslova članarine.

Preglednica 3: Obrtni obrati, ki zaposlujejo delavce v letih 2007–2010

Število delavcev\leto	2007		2008		2009		2010	
	Štev.	Delež	Štev.	Delež	Štev.	Delež	Štev.	Delež
nobenega delavca	26.685	55,1	28.134	55,2	29.501	56,7	30.382	59,3
od 1 do 3 delavcev	14.266	29,5	14.946	29,3	14.973	28,8	13.887	27,1
od 4 do 9 delavcev	5.174	10,7	5.319	10,4	5.276	10,1	4.668	9,1
od 10 do 49 delavcev	2.170	4,5	2.480	4,9	2.220	4,3	2.187	4,3
50 delavcev in več	115	0,2	113	0,2	103	0,2	82	0,2
Skupaj	48.410	100,0	50.992	100,0	52.073	100,0	51.206	100,0

Vir: OZS 2008, 2009, 2010 in 2011.

Iz statističnih podatkov, podanih v preglednici 3, je razvidno, da se zmanjšuje delež obrtnih obratov, ki zaposlujejo veliko število delavcev. Največ je samozaposlenih v obrtništvu in podjetništvu, najmanj pa je obrtnih obratov, ki zaposlujejo 50 in več delavcev. V letu 2007 je bilo več kot polovica (55,1 %) obrtnih obratov samozaposlenih obrtnikov in podjetnikov, ki dodatno ne zaposlujejo nobenega delavca, medtem ko je bilo obrtnih obratov, ki zaposlujejo 50 delavcev in več, zgolj 0,2 %. V primerjavi z letom 2007 je bilo leta 2010 obrtnih obratov z nič zaposlenimi delavci kar 12,2 % več, obrtnih obratov s 50 in več zaposlenimi delavci pa je bilo leta 2010 glede na leto 2007 za kar 28,7 % manj. Število obrtnih obratov, ki zaposlujejo od 10 do 49 delavcev, se je leta 2010 v primerjavi z letom 2007 povečalo za 17 obrtnih obratov. V letu 2008 (2.480) in letu 2009 (2.220) pa je bilo opaziti nekoliko manjših odstopanj. Kar se tiče obrtnih obratov, ki zaposlujejo od štiri do devet delavcev, jih je bilo 10,7 % v letu 2007, v letu 2010 pa je delež omenjenih obrtnih obratov znašal le še 9,1 %. Delež obrtnih obratov, ki zaposlujejo od enega do tri delavce, je v letu 2007 znašal 29,5 %, v letu 2010 pa 27,1 %. V letu 2010 opazimo zmanjšanje deleža obrtnih obratov, ki zaposlujejo od enega do tri delavce v primerjavi z letom 2007.

Kot zanimivost naj omenimo tudi, da je OZS leta 2009 zbrala več kot šest milijonov evrov sredstev iz naslova plačanih članarin, leta 2010 pa je ta prihodek znašal 5,47 milijona evrov.

4.1 Članstvo in članarina

Kot smo že omenili, slovenski zbornični sistem velja za organiziranega, in sicer kot javnopravni model zbornice, za katerega je značilno, da je članstvo v njem obvezno in da deluje v javnem interesu. Obrtni zakon določa, da je članstvo v zbornici od leta 1979 obvezno, s tem je pogojeno tudi obvezno plačevanje članarine. Poleg tega ima članarina obliko javnopravne dajatve in zanjo velja, da jo plačujejo vsi člani zbornice, ki imajo status fizične ali pravne osebe. To so osebe, ki opravljajo obrtno ali obrti podobno dejavnost in dejavnost domače in umetnostne obrti ter prostovoljni člani zbornice. Za višino in način odmere članarine sta ključna 39. člen ObrZ in 18. člen Statuta OZS, po katerem način plačevanja članarine določi skupščina OZS s sklepom, ki se objavi v Uradnem listu RS.

Obvezno plačevanje članarine skladno z določili statuta OZS zagotavlja neodvisnost, strokovnost ter uresničevanje temeljnih nalog zborničnega sistema (spremljanje in obravnava problematike obrti, skrb za njen skladen razvoj, oblikovanje stališč in predlogov za spremembe gospodarskega sistema in ekonomske politike ter izvajanje javnih pooblastil in nalog s področja poklicnega izobraževanja).

V primeru neobveznega članstva bi zbornica izgubila pomen, predvsem pa bi izgubila tudi sredstva za upravljanje in vodenje organizacije tako na ravni OOO kot tudi na državni ravni, ter sredstva za izvajanje nalog v okviru zastavljenega poslanstva.

V zadnjih letih ne smemo spregledati občutnih sprememb, ki jih je OZS dosegla na področju članarine. Leta 2007 je bila sprejeta novela ObrZ,⁷ ki je na račun bistvenega zmanjšanja članarine ohranila obvezno članstvo v OZS.

Glede na velikost podjetja poslovnega subjekta, četrti odstavek 39. člena ObrZ natančno določa višino in način plačevanja članarine.

Preglednica 4: Višina članarine za člane OZS

Velikost podjetja člana	Mesečni znesek (EUR)
domača in umetnostna obrt brez zaposlenih	10
samostojni podjetniki in družbe brez zaposlenih	20
samostojni podjetniki in družbe z do tremi zaposlenimi	30
samostojni podjetniki in družbe s tremi do desetimi zaposlenimi	40
samostojni podjetniki in družbe z deset ter več zaposlenimi	50

Vir: OZS 2007a, 39. člen.

⁷ Zakon o spremembah in dopolnitvah obrtnega zakona – ObrZ-D (Ur. l. RS, št. 102/2007).

Iz preglednice 4 je razvidno, koliko znaša obvezni članski prispevek glede na velikost podjetja. Pri odmeri članarine morajo biti predvidena osnova in merila za določitev višine članarine, pa tudi nadzor države nad njenim določanjem. Prikazana (v preglednici 4) je mesečna odmera članarine, ki je enotna za vse obrtnike in podjetnike. Članarina znaša mesečno v razponu od 10 EUR do 50 EUR glede na velikost poslovnega subjekta oz. glede na število zaposlenih delavcev. Podatek o zaposlenih delavcih OZS pridobiva mesečno od pristojnih služb na ZZZS.

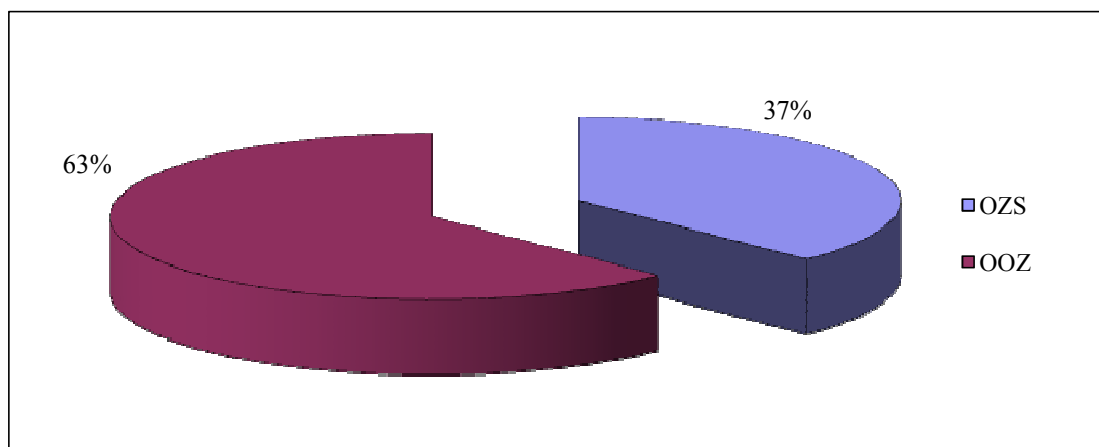
Prednost z zakonom določenega obveznega članstva v zbornici je predvsem večje število njenih članov in bistveno manjša članarina za posameznega člana. Obenem pa veliko število članov v zbornici omogoča, da je zbornica pri svojem delu strokovna, da predstavlja močno pogajalko v dialogu z državo in povečuje svoj ugled, kar pomeni večjo uspešnost pri zastopanju gospodarstva.

Z določbami Statuta OZS in ObrZ je OZS pri svojem delu omejena pri pridobivanju sredstev, potrebnih za delovanje zborničnega sistema. V 39. členu Statuta OZS in 53. členu ObrZ je določeno, da se smejo sredstva pridobivati iz:

- obveznega članskega prispevka (članarine, ki predstavlja primarni vir sredstev),
- posebnih namenskih sredstev, ki jih člani zagotavljajo na interesni podlagi,
- nadomestil za zaračunavanje storitev pri izvajanju javnih pooblastil (vodenje registrov),
- plačil za opravljanje storitev (svetovanje, posredovanje informacij),
- drugih virov.

Kot že rečeno je članarina javnopravna dajatev, ki jo plačujejo tako obvezni kot prostovoljni člani zbornice. V praksi pa vendarle ni tako. Če OZS ne pridobi vseh potrebnih sredstev iz naslova članarin, mora sredstva, ki so potrebna za njeno delovanje, izterjati od svojih članov – neplačnikov. Do 1. januarja 2010 je pristojnost za izvršbo članarine, ki se je izvajala enkrat letno, imela Davčna uprava RS, po tem datumu pa velja, da izvršbe članarin izvaja Carinski urad Celje (Kovač 2008, 158–159).

Enaka omejitev velja tudi pri porabi teh sredstev. Poraba sredstev se deli na OZS in OOO. Kot lahko razberemo iz slike 4, je 37,5 % zbrane članarine namenjene za delovanje OZS, preostalih 62,5 % članarine pa za delovanje OOO.

Slika 4: Delitev sredstev iz naslova članarine znotraj zborničnega sistema

Vir: OZS b. l. c.

Finančna sredstva iz naslova članarine so namenska, zato tudi zakon zanje natančno določa, v katere namene se smejo porabiti. Nadzor nad porabo omenjenih sredstev je prepuščen nadzornemu odboru OZS ter nadzornemu odboru posamezne OOZ. V 40. členu ObrZ je določeno, da se sredstva iz naslova članarin smejo porabiti za:

- izvajanje po programih predpisanih nalog za potrebe članstva,
- področje poklicnega izobraževanja in izobraževanja članov,
- informiranje, splošno svetovanje in izvajanje strokovne pomoči članom,
- izvajanje nalog zastopanja interesov na nacionalni ravni in ravni Evropske unije,
- spremljanje in obravnavanje problematike obrti in skrb za njen razvoj.

4.2 Ugodnosti članstva

OZS že vrsto let uspešno zastopa interese svojih članov. Njena glavna skrb je, da je podjetniško okolje na nek način prijazno in spodbudno z minimalnimi ovirami, ki obrtnikom in podjetnikom preprečujejo rast in razvoj.

OZS se zaveda, da je članarina, ki jo zberejo od svojih članov, ključnega pomena za njen obstoj, saj predstavlja glavni vir financiranja, in sicer več kot polovico vseh njenih prihodkov.

Iz tega lahko sklepamo, da so članske storitve OZS in OOZ zagotovljene le v primeru zadostnega števila članov in rednega plačevanja mesečne članarine. V okviru pridobljenih pooblastil OZS in njene OOZ zagotavljajo vrsto kratkoročnih in prav tako dolgoročnih aktivnosti ter storitev za svoje člane. So določene storitve v okviru članstva, ki so obrtnikom in podjetnikom na voljo brezplačno, saj izvajanje teh omogočajo zbrana sredstva iz naslova članarin, nekatere članom ponujene storitve pa so plačljive. Mednje sodijo vse dodatne aktivnosti, ki niso zajete v okvir izvajanja temeljnih nalog zborničnega sistema. Veljajo kot nekaj dodatnega, kar je stvar vsakega posameznika, ki za omenjene ugodnosti izkaže zanimanje. OZS je v ta namen izdala tudi publikacijo z naslovom »Dobrodošli v naši

zbornici«, v kateri je navedeno, da je članarina lahko tudi dobra naložba; navajajo (OZS 2010a):

- zbornica predstavlja glas, moč in vpliv obrti in malih podjetij,
- poznavanje problemov in zastopanje interesov pred državo,
- kakovostne storitve na pragu njihovega podjetja, kar pomeni hitrejše in cenejše ukrepanje,
- vsak član šteje, kar pomeni, da so slehernemu članu na voljo svetovalne storitve in aktualne informacije,
- kartica Obrtnik.

Posamezne ugodnosti in nekatere prednosti članstva, ki so povzete po spletnem portalu OZS, bodo podrobno predstavljene v nadaljevanju naloge (OZS 2010c).

4.2.1 Zastopanje interesov

Prva in temeljna naloga OZS je v vlogi reprezentativnega zagovornika zastopanje interesov obrti in podjetništva pred državnimi, regionalnimi in lokalnimi organi. Na državni ravni in ravni Evropske unije zastopa interese in pravice članov krovna organizacija, ki izvaja naslednje naloge (OZS 2010b):

- priprava in spremljanje zakonodaje v gospodarstvu,
- podajanje strokovnih mnenj in predlogov ter sodelovanje pri pripravi zakonov,
- zastopanje interesov obrti in podjetništva,
- usmerjanje in usklajevanje dela posameznih OOO.

Na lokalni in regionalni ravni gre predvsem za načrtovanje gospodarskega razvoja in drugih aktivnosti, povezanih s potrebami članstva na območju delovanja posamezne OOO.

4.2.2 Informiranje

Dejavnost informiranja članov OZS izvaja na različne načine, in sicer ima OZS svojo spletno stran, na kateri so dostopne vse aktualne informacije s področja obrtništva in podjetništva. Spletna stran OZS je razdeljena po sklopih, in sicer zajema ponudbo obrti in podjetništva, v okviru katere so članom na voljo povezave do različnih registrov in seznamov (obrti register, register mojstrov, register učnih mest, register licenc ter register sodnih izvedencev in cenilcev). Prav tako so članom v okviru članstva na voljo storitve svetovanja, izobraževanja, sejmov, poslovnih srečanj, internacionalizacije in javnih pooblastil, poleg tega pa so na omenjeni spletni strani na voljo informacije o delovanju in organiziranosti OZS, OOO ter posameznih sekcij in odborov. Poleg omenjenega se lahko obrtniki in podjetniki na spletni strani OZS tudi sami predstavijo v okviru spletnega kataloga članov OZS, ki je javno dostopen vsem poslovnim partnerjem in kupcem. Spletna aplikacija »Moj obrtnik« je bila

ustvarjena z namenom povečati pomen obrtništva v Sloveniji, predvsem pa povečati možnosti sodelovanja in povezovanja med obrtniki in podjetniki ter drugimi poslovnimi partnerji.

Pomemben vir informacij za člane predstavljata tudi reviji Obrtnik in Podjetnik. Namen revije obrtnik je seznanjati člane in širšo javnost z dejavnostjo OZS, OOOZ in sekcij. Revija Obrtnik vsebuje prilogo Svetovalec, ki je za obrtnike zelo koristna, saj vsebuje najbolj aktualne teme in podatke, ki jih člani vsak mesec potrebujejo pri svojem poslovanju. Nasprotno je revija Podjetnik usmerjena predvsem na področje podjetništva in se ne prekriva z dejavnostjo obveščanja na temo obrtništva. Gre za dve kakovostni in koristni reviji, ki svojim bralcem pomagata do pomembnih informacij o dogajanjih doma in v Evropski uniji.

OZS svoje člane obvešča in informira tudi z drugimi vrstam publikacij in različnimi gradivi, ki jih izdaja ob različnih priložnostih ali dogodkih. Gre torej za publikacije, izdane v sklopu aktualnih dogajanj v svetu obrtništva in podjetništva.

4.2.3 Svetovanje

Pri OZS deluje svetovalni center, ki je obrtnikom in podjetnikom na voljo, ko potrebujejo pomoč ali nasvet v zvezi z njihovim poslovanjem. Strokovna usposobljenost in hitrost svetovalcev je članom OZS na voljo predvsem brezplačno oz. je za nekatera specializirana strokovna svetovanja potrebno manjše doplačilo. V svetovalnem centru delujejo različni strokovni svetovalci, ki so razporejeni na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter sodelujejo in delijo svoje znanje in izkušnje pomoči potrebnim članom. Reševanje konkretnih težav in svetovanje je članom na voljo na različnih področjih, in sicer:

- obrtna in statusna zakonodaja (točke VEM),
- gospodarsko in civilno pravo,
- delovnopravna zakonodaja,
- davki, plače, računovodstvo in knjigovodstvo,
- tehnična zakonodaja, standardi ter varnost in zdravje pri delu,
- financiranje in pridobivanje ugodnih finančnih virov ter
- internacionalizacija in vstop na tuje trge.

Nekatera pomembnejša področja svetovanja bodo v nadaljevanju tudi podrobno razčlenjena.

V okviru točke Vse na enem mestu (VEM), ki je začela delovati 1. julija 2005, je članom na voljo pomoč pri vstopu v svet obrtništva in podjetništva; prav tako so na voljo tudi tistim članom, ki že opravljajo svojo dejavnost. Namen uvedbe točk VEM je bil bistveno poenostaviti in skrajšati postopke za registracijo samostojnih podjetnikov in enostavnih družb z omejeno odgovornostjo. Splošno podjetniško svetovanje v okviru točke VEM tako obsega: pravilno izbiro statusa podjetja, registracijo podjetja in možnosti preoblikovanja, informacije o pogojih za opravljanje dejavnosti, strokovno podporo pri vstopu na nove trge in podobno.

Koriščenja ugodnosti svetovalnega centra na področju davkov zajema vprašanja v zvezi z davki in prispevki ter raznimi nejasnostmi pri davčnih postopkih in predpisih. Poleg tega imajo člani tudi možnost zastopanja člana v postopkih ter oblikovanje in sestavo različnih mnenj in pritožb.

Na področju delovnega prava in prava socialne varnosti veljajo posebne omejitve oz. postopki, ki so namenjeni prav in izključno samo samozaposlenim obrtnikom in podjetnikom. Svetovanje s področja delovnega prava zajema predvsem zadeve v zvezi s sklepanjem pogodb o zaposlitvi ter njihovega prenehanja, z dopusti, regres, možnostmi fleksibilnega zaposlovanja, prenosom dejavnosti na pravne naslednike ... Svetovanje s področja socialne varnosti pa zajema reševanje problemov in podajanje predlogov o splošnih upokojitvenih pogojih oz. možnostih nadaljevanja dejavnosti po upokojitvi, o možnosti izrabe starševskega dopusta ter uveljavljanju pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti.

Na področju gospodarskega in civilnega prava se izvajajo aktivnosti s področja dejavnosti podjetja. Gre za seznanjanje s postopkom izterjave terjatev in sodelovanje pri izvršbah ter podajanje pravnega mnenja. Svetovanje se deli na dve področji – zajema storitve v okviru civilnega prava (pogodbena razmerja, stvarno-pravna razmerja, izterjave, izvršbe, zavarovanja, varstvo potrošnikov) ter storitve s področja gospodarskega prava (pravo gospodarskih družb, prenehanje, stečaj, prisilna poravnava, likvidacija, avtorsko pravo, pravo intelektualne lastnine in menično pravo).

Računovodsko svetovanje ponuja storitve v zvezi s plačami, obračunavanjem davkov in prispevkov ter načinom vodenja poslovnih knjig. Nekatere storitve, ki jih svetovanje s področja plač, računovodstva in knjigovodstva obsega, so še: obračun plače, nadomestila plače (bolniška odsotnost, dopust), bonitete in drugi prejemki iz delovnega razmerja in povračila v zvezi z delom (kilometrina, dnevnice, regres), prijava prispevkov za socialno varnost samozaposlenega ali lastnika družbe, pomoč pri obračunu plač glede na veljavne kolektivne pogodbe, kontrola plačilnih list, pomoč pri vodenju izvršb na plačo in administrativne prepovedi, pomoč pri obiskih inšpektorjev za delo in drugo.

V času gospodarske krize se veliko obrtnikov in podjetnikov obrača po pomoč na svetovalni center prav zaradi pridobivanja finančnih virov in drugih denarnih pomoči, potrebnih za poslovanje. Različne oblike denarne pomoči obrtnikom in podjetnikom nudita država ali EU, ki se sicer izvedejo z aktualnimi javnimi razpisi. Glede na to je članom na voljo pomoč pri iskanju primernih javnih razpisov, izpolnjevanju dokumentacije ter pripravi prijavnih listin za namen pridobitve ugodnih finančnih sredstev.

Pri poslovanja obrtnika ali podjetnika, pa naj bo to samozaposlen ali obrat, ki zaposluje delavce, ne gre spregledati zakonov in predpisov iz varnosti in zdravja pri delu. Pri tem moramo poudariti varno delovno okolje, pogoje opravljanja dejavnosti, primerno

usposobljenost za delo in druge, z zdravjem povezane predpise, ki zmanjšujejo nevarnost nesreč na delovnem mestu.

Prav tako svetovanje na področju internacionalizacije zajema informacije za pridobitev potrebne dokumentacije za delo v tujini ter pomoč pri izpolnjevanju pogojev in zahtev posamezne države ob nastopu dela na tujem trgu. Na področju internacionalizacije in vstopa na tuje trge OZS svetuje svojim članom o tem, kako naj vzpostavijo poslovne stike s tujino, kje in na katerih trgih naj nastopijo in na kakšen način. V ta namen so pri OZS in prav tako drugih evropskih organizatorjih organizirani mednarodni sejmi in druga srečanja, na katerih si lahko udeleženci povečajo in predvsem olajšajo poslovanje, navežejo nove poslovne stike in spoznajo svojo konkurenco.

4.2.4 Izobraževanje

V okviru Izobraževalnega centra OZS oz. od leta 2009 dalje Obrtno-podjetniškega izobraževalnega središča (OPIS) za člane potekajo izobraževanja in usposabljanja na različnih področjih. Glede zainteresiranosti članov in njihovih potreb so na temo obrtništva in podjetništva organizirani razni seminarji, srečanja, izobraževanja in delavnice, ki so namenjene vsem članom OZS in njihovim zaposlenim ter družinskim članom po nižjih, ugodnejših cenah.

Poleg poklicnega izobraževanja in usposabljanja OZS za člane ter pri njih zaposlene delavce izvaja tudi različne seminarje. Obenem so za funkcionarje in zaposlene na OZS in OOOZ organizirani strokovni seminarji, namenjeni pridobivanju novega znanja in izpopolnjevanju, ki je v času nenehnih sprememb in neprestanega razvoja še tako nepogrešljivo.

Naložbe v znanje so ključnega pomena za uspeh. To velja predvsem v današnjem času, času vedno večjih in preudarnih sprememb. Zato je še toliko bolj pomembno, da OZS in njene OOOZ poskrbijo za seznanjanje članov z aktualnimi novostmi na še tako različnih področjih, ki so povezana z obrtništvom in podjetništvom.

Obrtno-podjetniški izobraževalni sistem (OPIS) izvaja seminarje in delavnice za spodbujanje podjetniške in osebne rasti ter seminarje za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK). Številni strokovni izobraževalni dogodki so v sodelovanju z ministrstvi, šolami, fakultetami in drugimi podjetji ter območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami organizirani na temo računovodstva, davčne zakonodaje, delovnopravne zakonodaje, varstva pri delu in požarnega varstva ter drugih strokovnih tem, ki so v določenem trenutku aktualne. Poleg izbire teme določenega strokovnega seminarja je za člane pomembno tudi, da se za izvajanje strokovnega seminarja izbere primerne strokovnega izvajalca, ki ima izkušnje in znanje ter sposobnost, da jih deli s člani OZS. Ostale storitve, ki jih izvaja OZS in so članom na voljo, so še (OZS 2010c):

- promocija poklicev,
- mojstrski izpiti,
- izvajanje srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja,
- izvajanje usposabljanja in izpitov za sodne izvedence in cenilce za področje obrti.

4.2.5 *Kartica Obrtnik*

Projekt »Kartica Obrtnik« se je začel leta 2003, in sicer z idejo, da članom obrtno-podjetniškega zborničnega sistema ponudi več. S tem je bilo mišljeno, da ima vsak aktiven član možnost identifikacije in koriščenja ugodnosti ter popustov za različne storitve obrtno-podjetniškega zborničnega sistema.

Kartica Obrtnik ima tri različne funkcije. Kot prvo omenjamo identifikacijsko funkcijo, kar pomeni, da kartica služi za identifikacijo posameznika pri poslovanju in sodelovanju z OZS ali pri sodelovanju s svojo OOZ. Vsak član, ki želi koristiti določene storitve ali ugodnosti, kot so brezplačna strokovna svetovanja, oglaševanje v reviji Obrtnik, cenejši nastopi na sejmih in udeležbe na poslovnih srečanjih, popusti pri plačilu kotizacije za razna izobraževanja in usposabljanja, ki jih ponuja OZS, se mora identificirati s svojo člansko številko. Z letom 2007 je kartica dobila tudi plačilno funkcijo, kar pomeni, da od takrat dalje lahko obrtniki in podjetniki – imetniki kartice z njo tudi plačujejo preko interneta in POS terminalov, poslujejo z bankomati in podobno. Poleg tega ima kartica tudi bonitetno funkcijo, ki se kaže predvsem na področju:

- storitev zbornice,
- ugodnosti iz kluba partnerjev,
- ugodnosti in popustov mreže »obrniki-obrtniku«.

V okviru storitev zbornice so imetnikom kartice Obrtnik na voljo naslednje storitve (OZS b. l. e.):

- *Paket začetnik* – namenjen je vsem obrtnikom in podjetnikom, ki ne glede na pravnoorganizacijsko obliko na novo vstopajo v podjetništvo in obrt. Paket vključuje brezplačen seminar na temo začetka poslovanja ter brezplačno registracijo podjetja ali obrti.
- *A Plus paket* – članom OZS so na voljo tudi nekatere druge storitve in ugodnosti, za katere pa je potrebno manjše doplačilo. Paket storitev in ugodnosti A plus, katerega mesečno doplačilo znaša 10 EUR, vključuje mesečno članarino na revijo Podjetnik, tri ure individualnega specialističnega svetovanja, popust pri vseh individualnih svetovanjih, sofinanciranje sodelovanja na sejmih in poslovnih srečanjih, popuste pri objavi oglasov v reviji Obrtnik ali Podjetnik ter možnost pridobitve dodatnih kartic Obrtnik tudi za zaposlene.

- Za doplačilo je članom na voljo individualno specialistično svetovanje, ki ga nudijo tako OZS kot tudi posamezne OOO. Storitve so članom na voljo po cenah, nižjih od tržnih cen, in zajemajo področje davčne zakonodaje, delovnih razmerij, plač ter tehnične zakonodaje in javnih razpisov.
- Poleg tega so članom na voljo še storitve poslovnih srečanj in sejmskih nastopov ter informativni seminarji in delavnice, večerne šole ter priprave na mojstrske izpite in nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) v okviru izobraževalnega centra OZS (IC OZS).

Revija Obrtnik s prilogo Svetovalec je začela izhajati leta 1971 pod okriljem takratne Zveze združenj samostojnih obrtnikov Slovenije. Danes revija praznuje že 40 let. V prvih letih je bil to časopis, ki je že takrat vseboval prilogo z naslovom Svetovalec, v kateri so zajeti vsi predpisi, vsa zakonodaja s področja obrtništva, po sedmih letih pa je to postala revija. Do nje so upravičeni vsi člani OZS s poravnano članarino ter številni drugi naročniki s področja obrti. Poleg tega je že od nekdaj najbolj brana poslovna revija v Sloveniji. Revija Obrtnik prinaša članke in prispevke s področja aktualnih novic (politika, zakoni, delovanje sistema), strokovnih novic (sekcije), poslovnih novic (borze, oglasi, novosti trga) ter svetovalnih novic, ki so zajete v prilogi Svetovalec (predpisi, tolmačenja, podatki potrebni za poslovanje).

Spletna stran in informacije – vse potrebne informacije za poslovanje posameznika ali družbe, lahko člani pridobijo na pragu svojega podjetja pri območnih obrtno-podjetniških zbornicah ali kar pri OZS. Široka izobraženost in strokovnost ter sposobnost zaposlenih na OZS in na OOO je na voljo vsakemu članu, ki potrebuje pomoč, nasvet ali samo usmeritev pri svojem poslovanju. Prav tako so na spletni strani OZS objavljene tudi novosti in aktualne novice ter splošne informacije s področja obrtništva in podjetništva.

V okviru ugodnosti iz *Kluba partnerjev* so člani deležni različnih ugodnih ponudb, ki zajemajo nakup cenejše električne energije, mobilne telefonije, zavarovanj in drugo.

Poleg tega pa so članom – imetnikom kartice Obrtnik na voljo tudi popusti in ugodnosti v okviru mreže »obrniki obrtniku«, v kateri obrtniki in podjetniki ostalim obrtnikom in podjetnikom ponujajo popuste za svoje izdelke in storitve v duhu dobrih poslovnih običajev in solidarnosti med obrtniki. Članstvo v mreži »obrniki obrtniku« je brezplačno, vanjo je vključenih že več kot 1.700 članov.

Kartica Obrtnik je ena izmed najpomembnejših kratkoročnih ugodnosti za člane. Z uporabo slednje lahko člani veliko prihranijo, nekateri si s koriščenjem ugodnosti in popustov na storitve zbornice celo povrnejo vplačani mesečni znesek članarine.

5 POMEN ČLANSTVA ZA OBRTNIKE IN PODJETNIKE

Z namenom raziskati pomen članstva v obrtno-podjetniškemu zborničnemu sistemu je v preteklih letih že bila izvedena raziskava med člani OZS v času, ko je bilo ključno vprašanje reorganizacije OZS in ohranitev obveznega članstva ter s tem povezanim obveznim plačevanjem članskih prispevkov. Večina anketirancev se je izrekla za ohranitev obveznega članstva, kar je dokazovalo resnično potrebo po reprezentativnem zastopniku pred državo. Glede članarine pa je bila zgodba nekoliko drugačna. Sprejeli so članstvo v zbornici in s tem obvezno plačevanje članarine, a je večina predlagala njeno občutno zmanjšanje.

Med člani OZS je moč zaznati veliko nezadovoljstva, ko govorimo o članstvu in ugodnostih, ki jih ta prinaša. Zlasti je to opazno v času gospodarske krize, ko ni sredstev niti za spodobno preživetje, kaj šele za plačevanje raznih prispevkov in članarin.

Postavlja se vprašanje, kje so vzroki za nezadovoljstvo z delovanjem zborničnega sistema. Če gledamo s stališča organizacije, je ta pripravljena narediti vse, da bi svojim članom bila prijazna institucija, predvsem pa, da bi jim nudila potrebno pomoč pri njihovem poslovanju. S stališča članov pa lahko zasledimo večja pričakovanja glede izpolnitve zahtev in zagotavljanja kakovostnih in ugodnih storitev.

Iskanje odgovornega za nastalo situacijo je bilo razlog, da smo se v zaključni projektni nalogi odločili raziskati ta segment delovanja obravnavanega obrtno-podjetniškega zborničnega sistema. Uporabnikom zborničnega sistema želimo s tem pomagati in jim na ta način predstaviti razloge, zaradi katerih je dobro biti član OZS.

5.1 Problem in cilj raziskave

Z namenom, da bi zbornica delovala bolje ter se še naprej usmerjala v dejanske potrebe svojih članov, je bila izvedena anketa med obrtniki in podjetniki, člani OOZ Izola. Vzorec anketiranih članov je premajhen, da bi izide lahko posploševali na celotno populacijo obrtnikov in podjetnikov Slovenije.

Primarni cilj raziskave je ugotoviti, ali so obrtniki in podjetniki zadovoljni z delovanjem obrtno-podjetniškega zborničnega sistema in ponujenimi storitvami ter v kolikšni meri izkoriščajo ugodnosti oz. zakaj omenjenih storitev ne uporabijo.

5.2 Metodologija raziskave

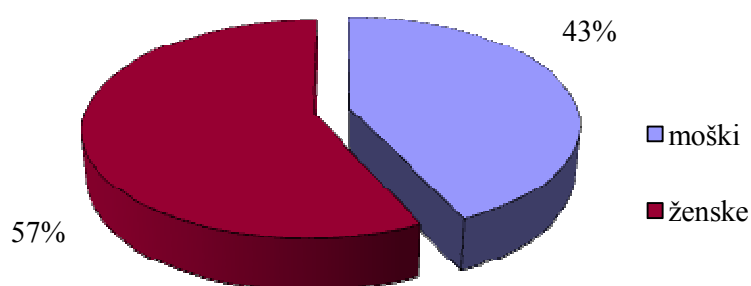
Anketni vprašalnik kot orodje za izvedbo raziskave je sestavljalo 16 vprašanj. Sodelujoči v anketi so odgovarjali na zastavljena vprašanja tako, da so izbirali med ponujenimi odgovori. Pri nekaterih vprašanjih je bilo mogoče odgovoriti oz. izbirati med več možnimi ponujenimi

odgovori, zato skupno število odgovorov pri teh vprašanjih presega 100 %. Gre za šesto in sedmo vprašanje.

Anketni vprašalniki so bili izvedeni v skladu z zakonom o varstvu osebnih podatkov.⁸ Razdeljeni so bili preko elektronske pošte, delno pa tudi osebno na sedežu OOZ Izola.

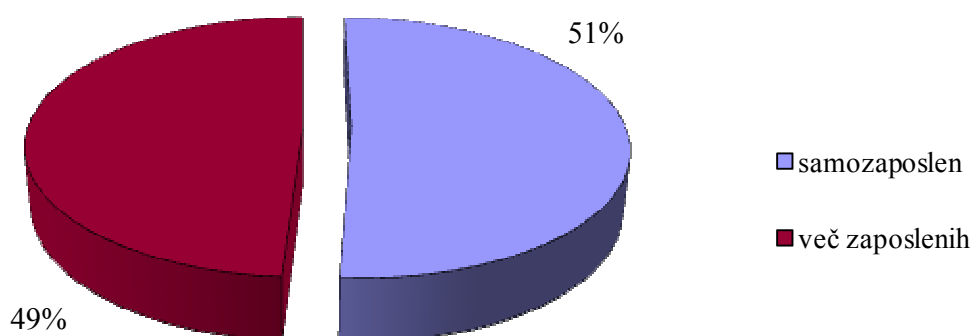
Člani so bili izbrani naključno (stranke na sedežu zbornice) ali glede na razpoložljivost podatkov Obrtnega registra OOZ Izola (za vprašalnike, poslane po elektronski pošti).

V okviru raziskave je bilo razdeljenih 58 anketnih vprašalnikov. Sedem oseb je sodelovanje odklonilo oz. anketnih vprašalnikov ni vrnilo, 51 oseb – obrtnikov in podjetnikov – je privolilo v sodelovanje. Med sodelujočimi so po spolu prevladovali ženske (57 %) pred moškimi (43 %) (slika 5).

Slika 5: Delež sodelujočih glede na spol

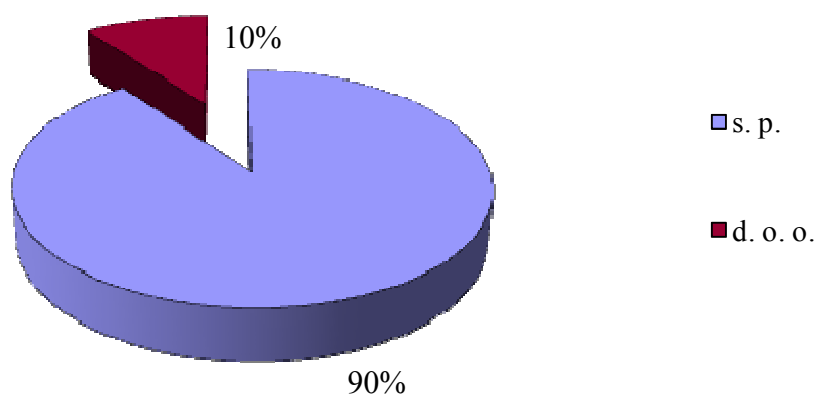
Glede na velikost podjetja je bilo v anketno raziskavo vključenih 51 % samozaposlenih in 49 % samostojnih podjetnikov posameznikov ali gospodarskih družb z več zaposlenimi delavci (slika 6).

Slika 6: Delež sodelujočih glede na velikost podjetja

⁸ Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1, Ur. l. RS, št. 86/2004)

Glede na pravnoorganizacijsko obliko je v anketi sodelovalo 90 % samostojnih podjetnikov posameznikov in 10 % gospodarskih družb (slika 7).

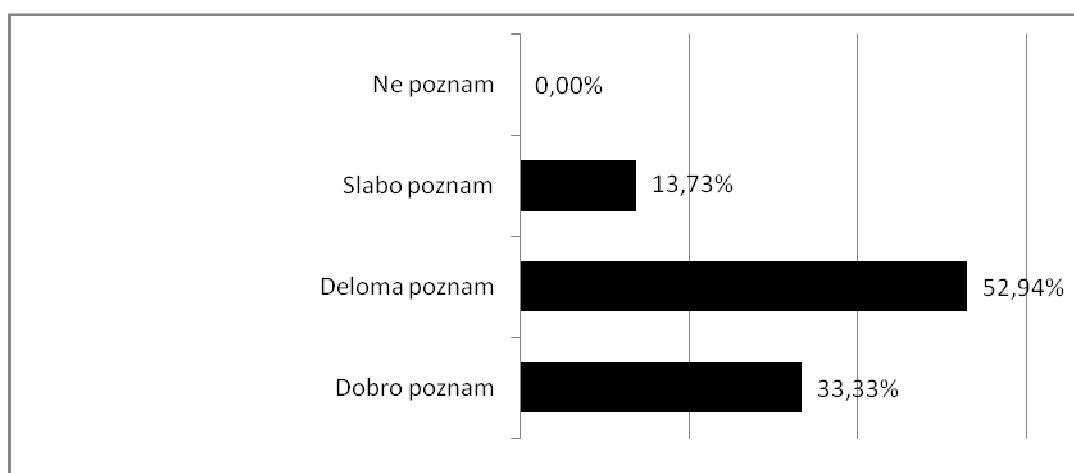
Slika 7: Delež sodelujočih glede na pravnoorganizacijsko obliko

5.3 Rezultati ankete

V nadaljevanju predstavljamo rezultate anketiranja po posameznih vprašanjih.

1. vprašanje: Kako dobro poznate dejavnost obrtno-podjetniškega zborničnega sistema?

S prvim vprašanjem, ki je ponazorjeno v sliki 8, je bila ugotovljena stopnja poznavanja dejavnosti obrtno-podjetniškega zborničnega sistema, za katerega je zgolj 33 % (17) anketirancev odgovorilo, da dobro pozna njegovo delovanje, večina, kar 53 % (27) je takih, ki deloma poznajo delovanje omenjenega sistema, in samo 14 % (7) tistih, ki delovanje obrtno-podjetniškega zborničnega sistema slabo poznajo.

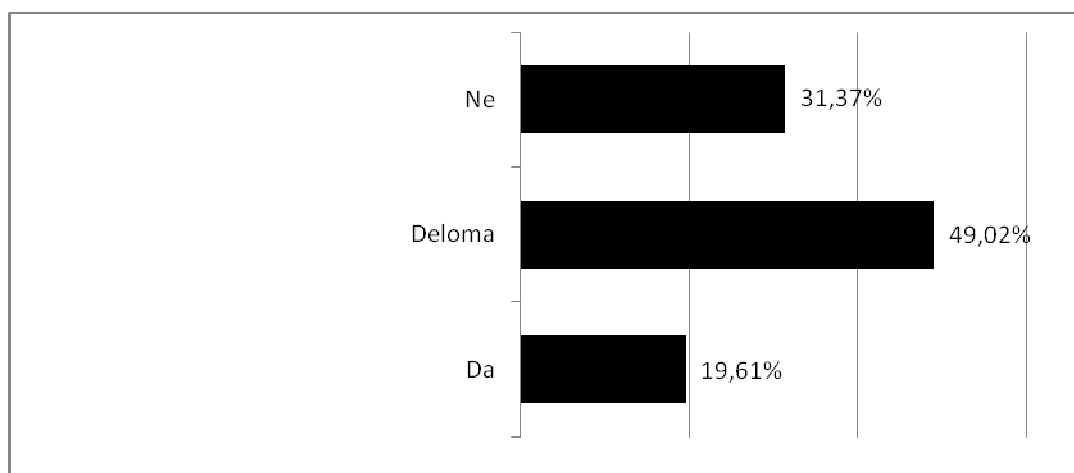
Slika 8: Poznavanje obrtno-podjetniškega zborničnega sistema

Na splošno je ugotavljamo, da več kot polovica članov vsaj deloma pozna delovanje sistema, v katerega so vpeti. Razlog gre pripisati predvsem temu, da so člani sami ustanovili to

organizacijo in se borili za njen obstoj. Zavedanje, da je šlo za uresničitev njihovih lastnih interesov ter želje po organizaciji in zastopanju, je še vedno prisotno med člani zbornice.

2. vprašanje: *Ali koristite ugodnosti članstva?*

Glede koriščenja članskih storitev smo članom zastavili vprašanje, ali ponujene storitve koristijo ali ne. Iz slike 9 je razvidno, da je na vprašanje pritrdilno odgovorilo 20 % (10) anketirancev, medtem ko storitev obrtno-podjetniškega zborničnega sistema ne koristi kar 31 % (16) vprašanih. Preostala polovica, torej 49 % (25) anketirancev, pa je odgovorila, da le deloma koristi ponujene storitve.

Slika 9: Koriščenje ugodnosti članstva

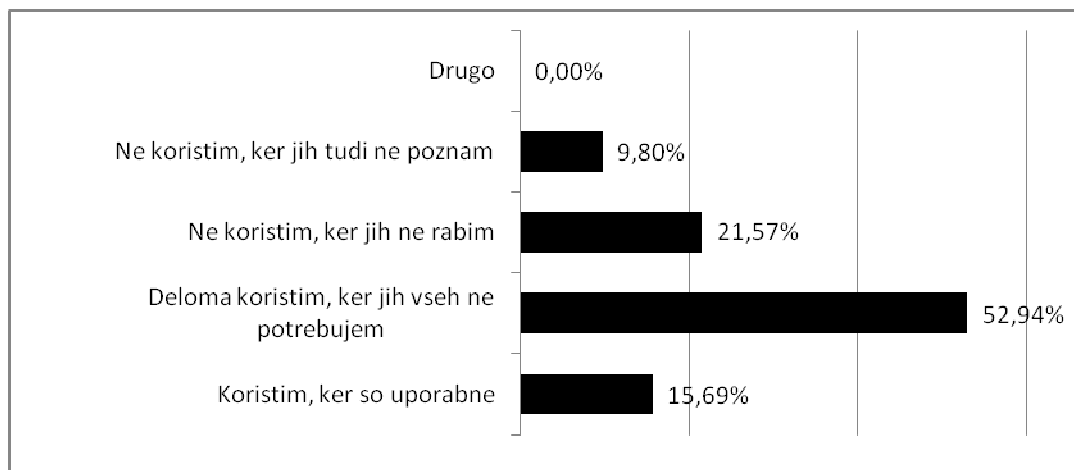
Razloge za to gre iskati v naslednjem zastavljenem vprašanju.

3. vprašanje: *Zakaj koristite oz. ne koristite ugodnosti, ki vam jih prinaša članstvo?*

Na sliki 10 je prikazan tisti delež anketirancev, ki je na prejšnje (drugo) vprašanje odgovorilo, da deloma oz. ne koristi zborničnih storitev in podalo tudi razloge za to.

Polovica, torej 52 % (27) jih je odgovorila, da storitve deloma koristi, 22 % (11) je bilo takih, ki ponujenih storitev ne potrebuje, oz. 10 % (5) takih, ki storitev ne koristi, ker jih tudi ne pozna. Le 16 % (8) je bilo anketirancev, ki zgoraj navedene storitve tudi koristi, predvsem zato, ker so zanje uporabne. Ugotovimo lahko, da bolj kot je poznana dejavnost in posamezne storitve, ki jih nudi obrtno-podjetniški zbornični sistem, bolj jih člani zbornice tudi koristijo. Člani zbornice so najprej o možnostih koriščenja storitev seznanjeni takoj na začetku njihovega poslovanja, kasneje pa so jim vse potrebne informacije na voljo na sedežu posamezne OOOZ in OZS. Poleg tega zbornica izdaja mesečne dopise s tekočimi informacijami glede izobraževanj, seminarjev in zakonodaje. Glede tega zbornica izdaja tudi razne publikacije, prav tako pa so vse potrebne informacije dosegljive tudi na spletni strani

organizacije. Koristi članstva niso vedno takoj vidne na prvi pogled, vseeno pa ne gre zanemarjati dolgoročnih rezultatov, ki so posledica koriščenja teh storitev. Zbornica torej deluje z namenom, da je svojim članom predvsem v korist, se pa postavlja vprašanje, ali ponujeno pomoč res potrebujejo prav vsi, ki plačujejo članarino, oz. vsi, ki bi jo morali plačevati.

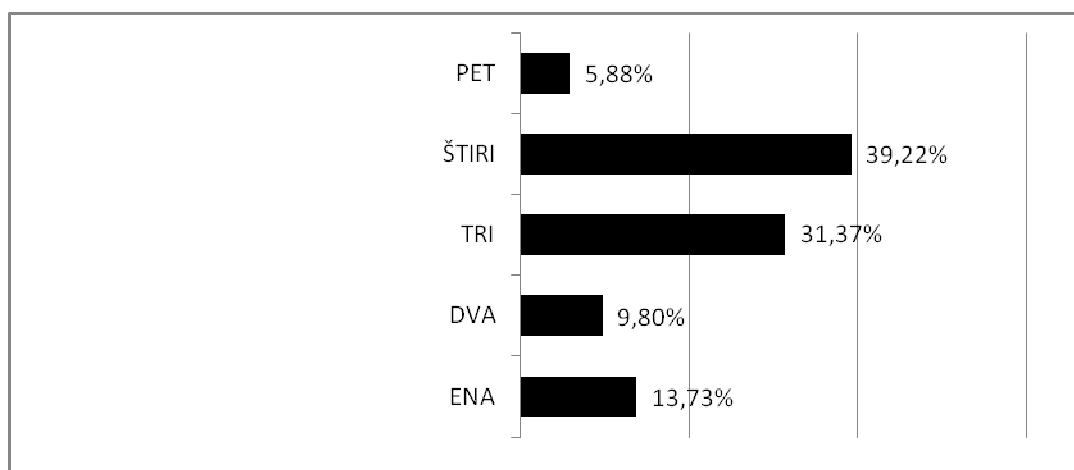

Slika 10: Vzroki, zaradi katerih člani ne koristijo ugodnosti

4. vprašanje: *Kako ocenjujete prednosti in ugodnosti članstva?*

Glede na to ali člani koristijo ali ne koristijo ponujene storitve, jim je bila v okviru raziskave ponujena možnost, da podajo oceno ponujenih storitev.

Iz slike 11 je razvidno, da se je kar 23 anketirancev odločilo za dve najvišji oceni ponujenih prednosti in ugodnosti v okviru članstva OZS, kar znaša slabih 45 % anketirancev.

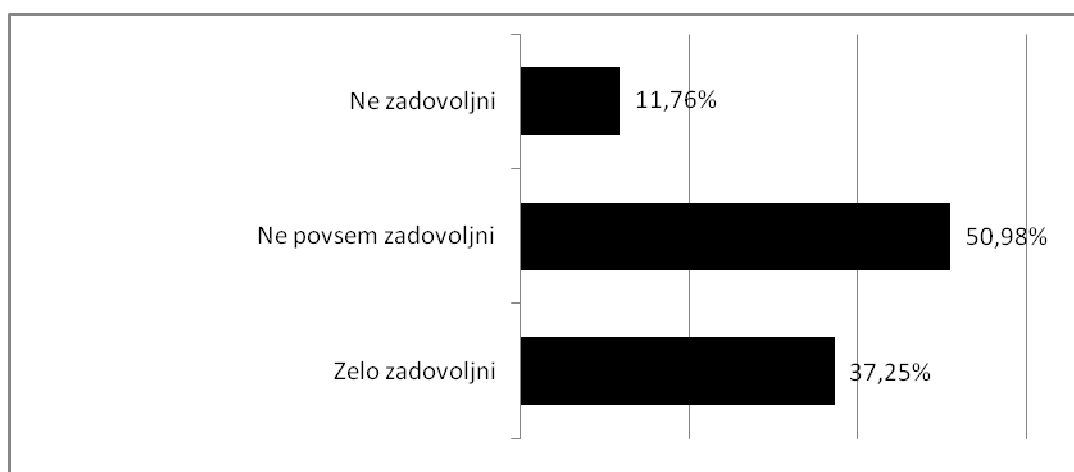
Slika 11: Ocena prednosti in ugodnosti članstva

Gledano s stališča OZS in OOOZ je rezultat zadovoljiv, saj zadovoljstvo članov pomeni tudi zainteresiranost za sodelovanje in razvoj obrtno-podjetniškega zborničnega sistema. Kot

solidne je prednosti in ugodnosti članstva ocenilo 31 % (16) anketirancev, medtem ko jih je 10 % (5) podalo najnižjo oceno. Razloge za to, da je kar 14 % (7) anketiranih članov nezadovoljnih z delovanjem zbornice oz. so za ponujene storitve in ugodnosti podali najnižjo oceno, gre iskati v tem, da omenjeni člani ne poznajo dovolj dobro koncepta delovanja omenjenega sistema ali z njim niso seznanjeni in zato tudi ne koristijo ponujenih storitev.

5. vprašanje: Kako ste zadovoljni s ponujenimi storitvami obrtno-podjetniškega zborničnega sistema?

Pri petem vprašanju so imeli anketiranci možnost izbire med tremi možnimi odgovori. Slika 12 prikazuje visok delež zadovoljstva med anketiranimi obrtniki in podjetniki s ponujenimi storitvami obrtno-podjetniškega zborničnega sistema. Zelo zadovoljnih s storitvami je 37 % (19) obrtnikov in podjetnikov. Kot že rečeno, se je vloga zbornice v zadnjih letih močno okrepila. Izpopolnila je svoje delovanje predvsem na področju storitev za člane. Izboljšala in povečala je obseg delovanja na področju izobraževanj, usposabljanj, svetovanj itd. Prav tako opazimo, da zbornica povečuje svojo vlogo v odnosu do države, kar se izkazuje predvsem iz leta v leto, ko je izpolnjenih vedno več zahtev obrtništva in podjetništva.

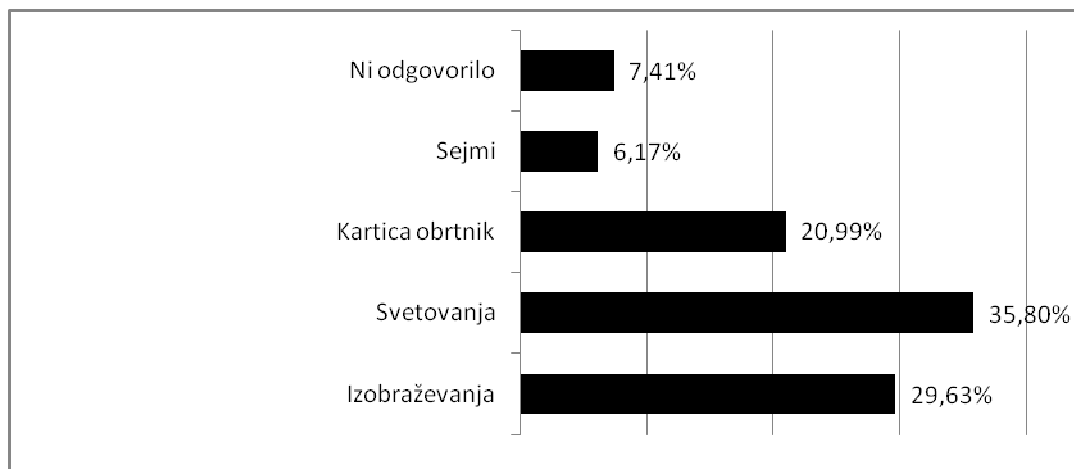
Slika 12: Zadovoljstvo članov s ponujenimi storitvami

51 % (26) je ne povsem zadovoljnih obrtnikov in podjetnikov, ki menijo, da bi bilo treba na področju storitev za članstvo še precej narediti, medtem ko je 12 % (6) takih, ki izkazujejo nezadovoljstvo s kakovostjo in obsegom ponujenih storitev.

6. vprašanje: Katere so tiste storitve, ki jih koristite?

Odgovori na šesto vprašanje so prikazani na sliki 13. Pri šestem vprašanju je bila podana možnost izbire več odgovorov. Vprašanje se je nanašalo na storitve, ki jih člani izkoriščajo v okviru članstva v OZS. Anketiranci so odgovorili, da najpogosteje koristijo svetovanja (36 % oz. 29 anketirancev), izobraževanja (30 % oz. 24 anketirancev), kartico Obrtnik (21 % oz. 17

anketirancev) in sejme (6 % oz. 5 anketirancev). Na zastavljeno vprašanje ni odgovorilo 7 % (6) vprašanih.

Slika 13: Koriščene storitve

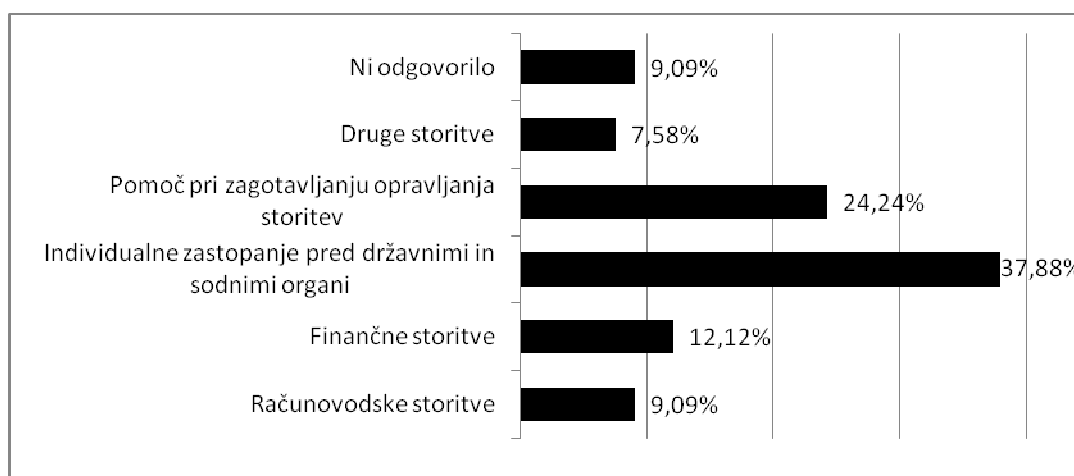
Lahko bi rekli, da je 36 % velik delež tistih, ki koristijo storitev svetovanja pri OZS. Ne glede na to, da se obrtniki in podjetniki dobro odzivajo na ponujene storitve, bi bilo treba na tem področju stvari še nekoliko izpopolniti in prilagoditi potrebam članov. Kot primer lahko omenimo predvsem povečanje obsega svetovanja v zvezi z delom na tujih trgih, samopromocijo in pomoč pri pridobivanju denarnih sredstev. Glede izobraževanj je situacija podobna. Po mnenju obrtnikov in podjetnikov bi bilo treba stvari organizirati glede na potrebe članov in ne glede na razpoložljive kadre znotraj organizacije. V manjši meri je na nek način potrebna organizacija izobraževanj tudi na drugih specializiranih področjih, ki do sedaj niso prišla do izraza in po katerih člani OZS povprašujejo.

Poleg tega pri tem vprašanju preseneča nizek delež uporabnikov kartice Obrtnik, in sicer zgolj 21 %. Menimo, da je poglavitni vzrok, da se obrtniki in podjetniki za to storitev ne zanimajo, predvsem da podjetnikom kartica ni vročena, sami pa ne izrazijo zanimanja za njeno pridobitev. Ko je kartica izdelana, OOO osebno z dopisom obvesti njenega imetnika in ga povabi, da kartico osebno prevzame na sedežu OOO, v katero je vpisan. V zvezi s tem bi morale OOO razmisliti o drugih načini vročanja kartic. Včasih so bile sejemske storitve zelo obiskane, danes pa, kot lahko vidimo, ni več tako. Razloge gre iskati predvsem v novi informacijski dobi. Obrtnikom in podjetnikom so bili sejmi včasih, ko ni bilo sodobne elektronike, edina učinkovita pot do samopromocije in vzpostavljanja novih stikov s poslovnimi partnerji in dobavitelji. V primerjavi z internetom so sejmi postali predragi in nedostopni, še posebej če gledamo predvsem s finančnega in časovnega vidika.

7. vprašanje: Katere druge vrste storitev ali pomoči bi si želeli od vaše organizacije?

Pri sedmem vprašanju je prav tako bilo mogoče izbrati več odgovorov, zato skupno število odgovorov presega 51 oz. 100 %. Iz slike 14 je razvidno, da je bilo med anketiranci pet (8 %)

obrnikov in podjetnikov, ki so izbrali odgovor druge storitve, pri katerem so navedli predvsem svoje predloge za izboljšanje storitev, ki jih ponuja obrtno-podjetniški zbornični sistem. Predlagali so predvsem pomoč pri razvoju obrtništva na lokalni ravni s poudarkom na večjem sodelovanju z lokalnimi oblastmi, nekateri so podali predloge za pomoč pri promociji obrtnikov in podjetnikov tako doma in v tujini. Največ zanimanja je bilo zaznati za storitve v okviru individualnega zastopanja pred državnimi in sodnimi organi, in sicer se je kar 25 (38 %) anketirancev odločilo za to možnost. Na nek način bi to lahko povezali z nepravilnostmi, ki so jim priča člani OZS na področju obrtništva in podjetništva, predvsem so s tem bile mišljene aktivnosti v zvezi z neizterljivostjo plačil, skrajšanjem plačilnih rokov in podobno.

Slika 14: Druge zaželene vrste pomoči in storitev

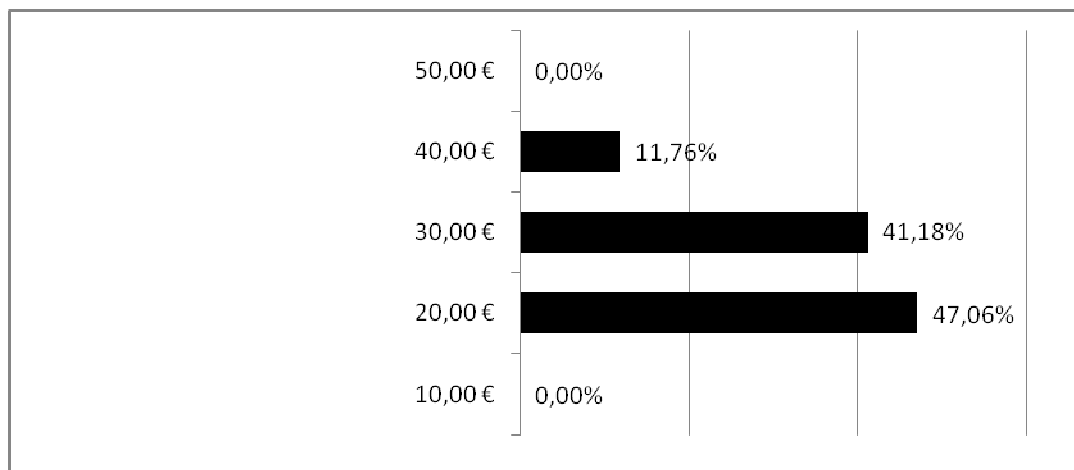
Za pomoč pri zagotavljanju opravljanja storitev se je opredelilo 16 vprašanih, kar znaša 24 % vseh anketirancev. Zanimanje je tudi za dodatne storitve na področju financ in računovodstva. Na področju financ bi si večje pomoči želelo kar osem (12 %) vprašanih, medtem ko je bilo zainteresiranih za računovodske storitve šest (9 %) obrtnikov in podjetnikov. Kar šest anketirancev (9 %) na zastavljeno vprašanje ni podalo odgovora.

V sliki 14 prikazani podani odgovori so odraz potrebe članov po močnem zastopniku interesov obrtnikov in podjetnikov pred državo, hkrati pa po kreiranju gospodarske politike in sistema ter soustvarjanju zakonodaje v sodelovanju z vlado, ministrstvi in državnim zborom, kar omogoča lažje poslovanje.

8. vprašanje: Koliko znaša (v EUR) mesečna članarina, ki jo plačujete?

Člane OZS, ki so sodelovali v anketi, smo v osmem vprašanju vprašali tudi po višini članarine, ki jo plačujejo OZS. Slika 15 nam nazorno prikazuje, da v anketo ni bilo zajetih tistih obrtnikov, ki se ukvarjajo z domačo in umetnostno obrtjo in katerih članarina znaša 10 EUR mesečno, ter samostojnih podjetnikov oz. gospodarskih družb, ki mesečno plačujejo 50 EUR oz. za katere velja, da zaposlujejo 50 in več delavcev. Med sodelujočimi so s 47 % (24)

prevladovali obrtniki in podjetniki brez zaposlenih delavcev z odmerjeno mesečno članarino v višini 20 EUR, z 21 % so sledili obrtniki in podjetniki, ki zaposlujejo do tri delavce in katerih mesečna članarina znaša 30 EUR, nekaj (12 % oz. šest anketirancev) je bilo samostojnih podjetnikov in gospodarskih družb, ki zaposlujejo od tri do deset delavcev in plačujejo po 40 EUR mesečne članarine.

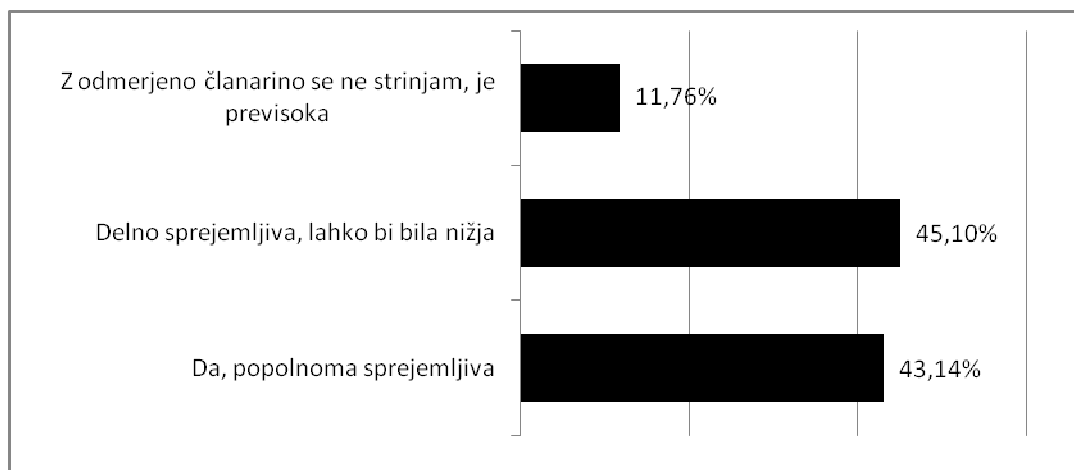

Slika 15: Odmerjeni znesek mesečne članarine

Zaskrbljujoče je dejstvo, da zadnja leta kljub težkim gospodarskim in političnim razmeram zaznavamo upadanje števila zaposlenih delavcev. Vse manj je podjetij in samostojnih podjetnikov posameznikov, ki zaposlujejo delovno silo. Tudi iz rezultatov raziskave lahko razberemo, da je število tistih, ki se štejejo kot samozaposleni, občutno večje od tistih, ki zaposlujejo tri delavce in več.

9. vprašanje: Ali se vam zdita način in višina odmerjene članarine sprejemljiva?

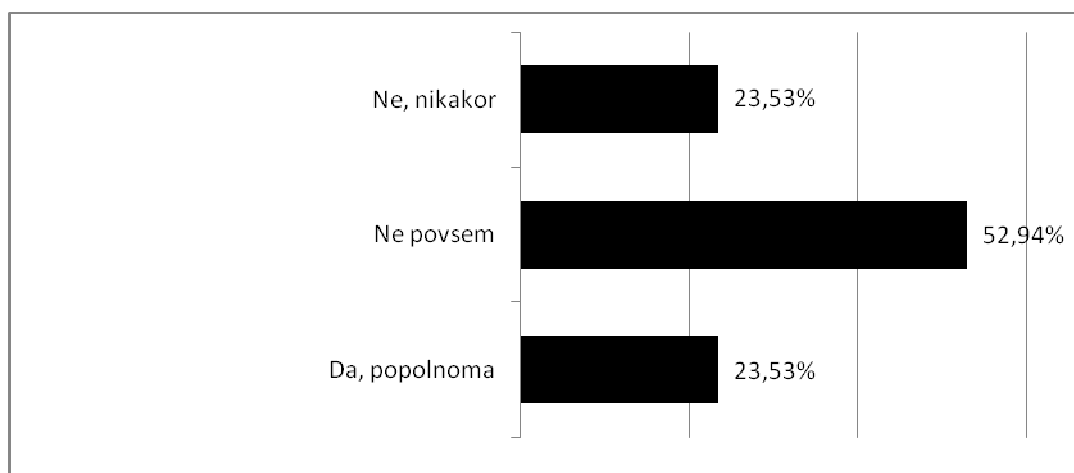
Z raziskavo je bilo ugotovljeno, da je za anketirane člane obstoječi način plačevanja in višina članarine delno sprejemljiva, saj bi po mnenju nekaterih lahko bila nižja. Na sliki 16 je prikazan delež zadovoljnih obrtnikov in podjetnikov z načinom in višino plačevanja članarine, ki znaša 43 % (22) vprašanih, medtem ko je zgolj 12 % (6) tistih, ki se z odmerjeno članarino ne strinja, saj je ta zanje previsoka. Rezultati so spodbudni. Pričakovali smo več negativnih odgovorov na zastavljeno vprašanje. Glede na to, da je na prejšnje vprašanje zgolj 6 % anketirancev odgovorilo, da plačujejo 40 EUR mesečne članarine, kar je tudi največ med anketiranimi člani, lahko sklepamo, da so to tisti obrtniki in podjetniki, ki niso zadovoljni z načinom in višino plačevanja članarine. Preostali delež (88 %) obrtnikov in podjetnikov je z načinom in višino članarine deloma oz. v celoti zadovoljni, saj glede na prejšnje vprašanje spadajo v skupino tistih, ki mesečno plačujejo od 20 EUR do 30 EUR članarine.

Slika 16: Sprejemljivost načina in višine plačevanja članarine

10. vprašanje: Ali menite, da se vam mesečni znesek plačane članarine povrne s storitvami, ki vam jih nudi obrtno-podjetniški zbornični sistem?

Raziskava je pokazala, da je pomembno tudi deseto zastavljeno vprašanje, ki je obrtnike in podjetnike spraševalo po tem, ali se mesečni znesek, ki ga plačujejo, izenači oz. povrne s storitvami, ki jim jih nudi OZS. Glede na to, da več kot polovica vprašanih pozna delovanje sistema in storitve, ki so jim na voljo, lahko te tudi koristi in si tako povrne plačano članarino. Vendar pa so rezultati raziskave, prikazani na sliki 17, podali nekoliko drugačno stanje.

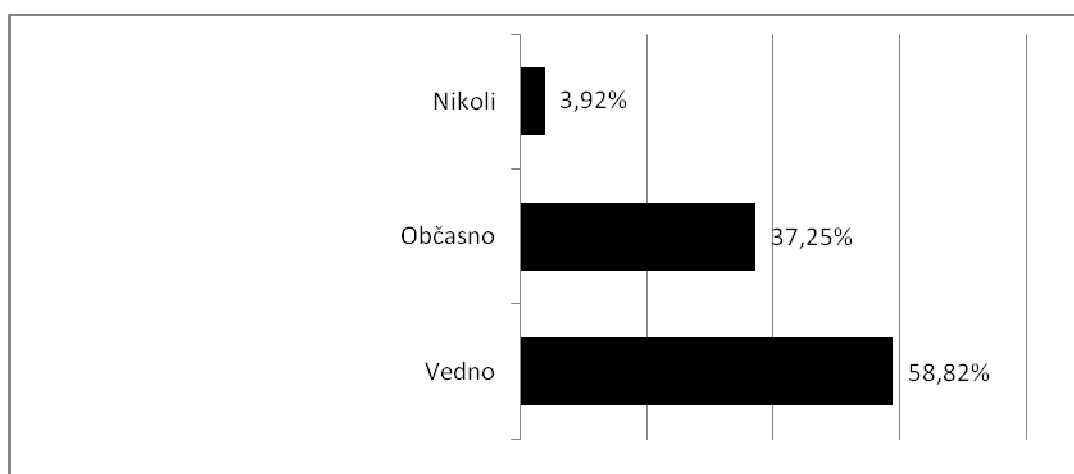
Slika 17: Donosnost članarine

Zgolj 24 % (12) anketirancev meni, da se jim mesečni znesek, ki ga plačujejo v namen članarine, s storitvami zbornice tudi povrne, kar dobra polovica (52 % oz. 27 anketirancev) pa je takih, ki v to niso povsem prepričani. Ena četrtnina vprašanih (12 anketirancev) meni, da se jim mesečni znesek ne povrne. Ni presenetljiv podatek, da kar 76 % vprašanih meni, da se jim mesečni znesek članarine ne povrne, saj je, kot smo že pri prejšnjih vprašanjih spoznali, veliko takih, ki ne poznajo dejavnosti OZS, torej za aktivnosti zbornice niso zainteresirani oz. ne koristijo ugodnosti in storitev, ki so jim na voljo, predvsem pa niso informirani o celotnem

dogajanju na področju obrtništva in podjetništva. Prav zaradi občutka, da članarina zanje ni donosna, je na prejšnje zastavljeno vprašanje veliko oseb odgovorilo, da bi lahko bila mesečna članarina nižja oz. da je previsoka.

11. vprašanje: Ali prebirate obvestila oz. pošto, ki jo prejimate od vaše OOOZ in OZS?

Z vprašanjem, ali člani prebirajo obvestila oz. pošto, smo želeli izvedeti predvsem, ali so seznanjeni z novicami o aktualnih dogodkih in informacijah, ki so jim posredovanje za lažje in uspešnejše poslovanje. Kot je prikazano na sliki 18, je 59 % (30) takih, ki obvestila oz. pošto redno prebirajo in so zato tudi redno seznanjeni z dogajanjem v obrtništvu in podjetništvu ter poznajo dejavnost OZS in izkoriščajo ponujene storitve.

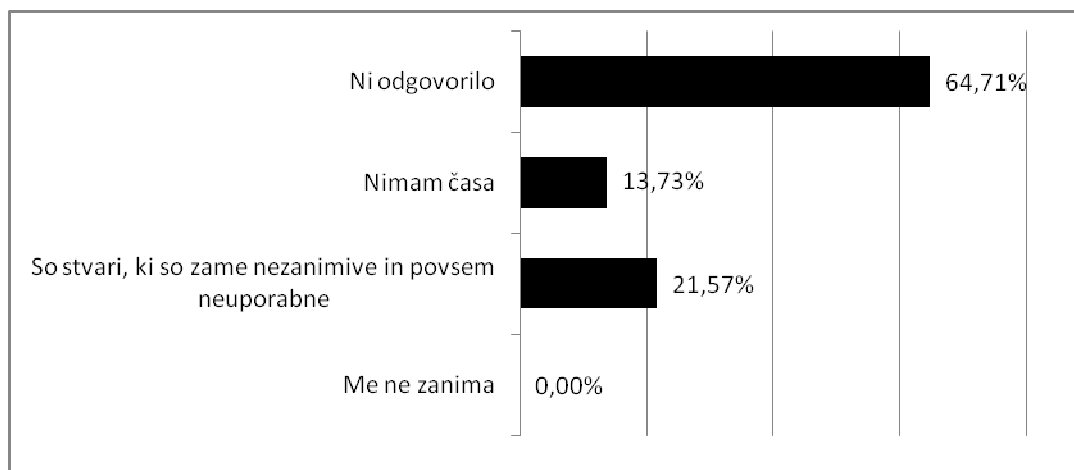

Slika 18: Prebiranje obvestil in pošte

Nasprotno je kar 41 % (21) takih, ki si nikoli, oz. nekateri le občasno, ne vzamejo časa za to. To predstavlja presenetljivo visok delež anketiranih članov. Prejeti odgovori so rezultat nezadovoljstva med ljudmi, člani zbornice, saj jih velika večina meni, da zbornica za člane ne naredi prav veliko. Vendar pa je tako mišljenje napačno – s tem, ko ne preberejo prejetih obvestil in se ne seznanijo s posredovanimi vsebinami obrtniki in podjetniki ne delujejo v svojo korist, prej si s tem povzročijo veliko škode. Slabo oz. pomanjkljivo poznavanje delovanja sistema in ponudbe OZS ni izgovor za nezadovoljstvo. Pri tem gre zgolj za zaviranje lastnega razvoja in napredka v smislu osebnega in podjetniškega izpopolnjevanja ter konkurenčnosti.

12. vprašanje: Če pošte oz. obvestil ne prebirate, podajte razloge za to!

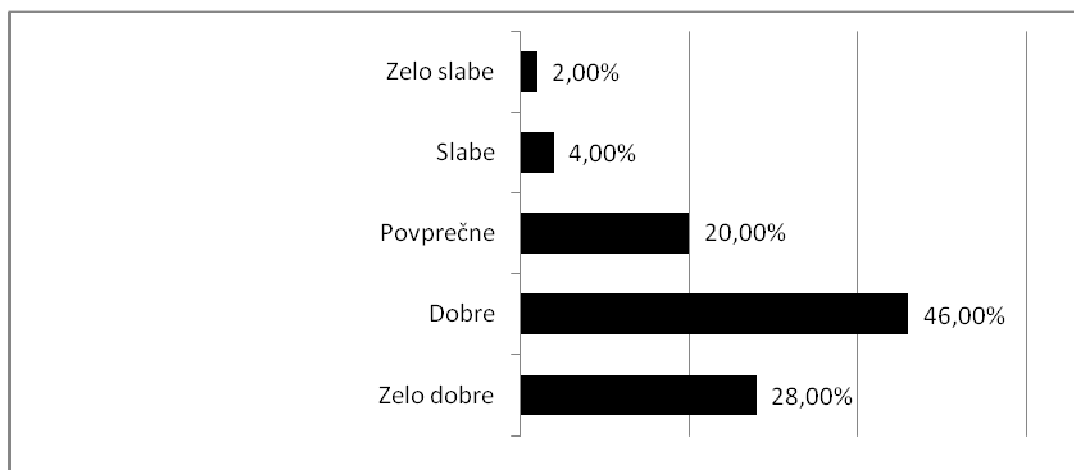
Razlogi, da pošte ne prebirajo vestno, so bili podani pri naslednjem vprašanju – rezultati so prikazani na sliki 19. Kar 22 % (11) obrtnikov in podjetnikov je navedlo, da pošte in obvestil ne prebirajo zato, ker gre za stvari, ki se njih ne tičejo, ker so povsem nezanimive in neuporabne, medtem ko si 14 % (7) anketirancev za take stvari ne vzame časa.

Slika 19: Razlogi za neprebranje obvestil in pošte

13. vprašanje: Kako bi ocenili vaše izkušnje pri sodelovanju z vašo OOZ in OZS?

S trinajstim vprašanjem, ponazorjenim na sliki 20, smo želeli izvedeti, ali so člani zadovoljni z delom OZS oz. OOZ. Zanimala nas je predvsem strokovnost delavcev, ki so v stiku s člani OZS. Na to vprašanje so obrtniki in podjetniki večinoma pozitivno odgovarjali.

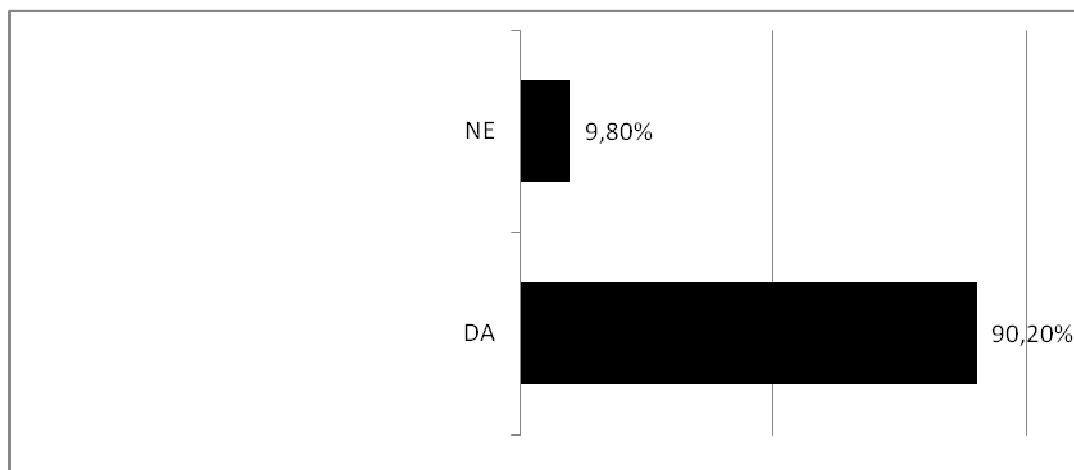

Slika 20: Izkušnje pri sodelovanju z OOZ in OZS

Kar 28 % (14) jih je ocenilo odnos oz. sodelovanje kot strokovno zelo dobro, 46 % (23) pa kot dobro. Nekoliko manj zadovoljni so ocenili sodelovanje kot povprečno, takih je bilo zgolj 20 % (10), so pa tudi nekateri anketiranci, ki s sodelovanjem oz. z delom zaposlenih niso zadovoljni in njihove izkušnje ocenjujejo kot slabe oz. zelo slabe (6 % oz. trije anketiranci). Delež 6 % nezadovoljnih obrtnikov in podjetnikov je zelo majhen, kar bi lahko pomenilo, da je delo, ki ga opravljajo na OOZ in OZS, dobro opravljeno in z zadovoljivo mero strokovnosti in prijaznosti, predvsem pa s čutom do sočloveka.

14. vprašanje: *Ali menite, da obrtniki in podjetniki potrebujejo močnega zastopnika interesov obrti in podjetništva v odnosu do države?*

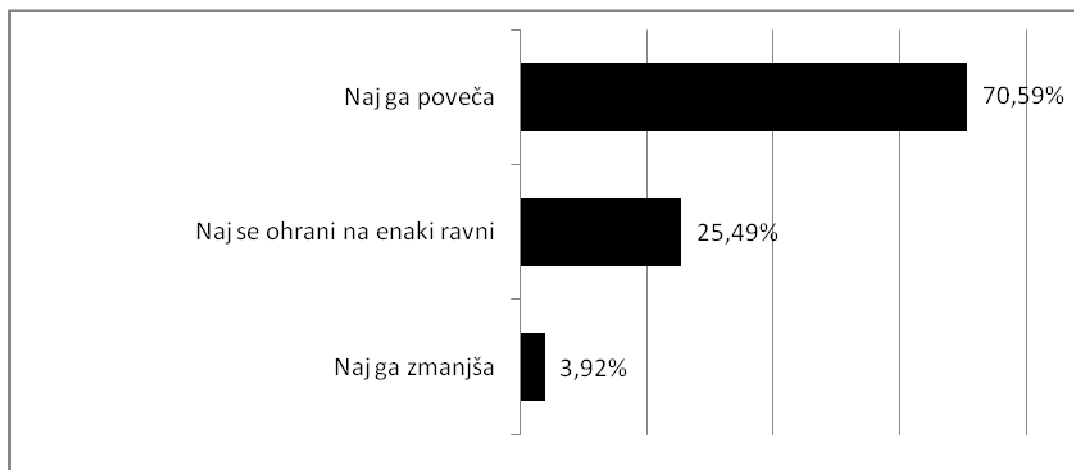
Na sliki 21 je grafično ponazorjeno izraženo mnenje obrtnikov in podjetnikov o prihodnosti organizacije. Anketirani člani se očitno zavedajo vloge OZS oz. njene zastopniške funkcije, saj so bili presenetljivo enotni v odgovorih na vprašanje, ali obrtniki in podjetniki potrebujejo svojega zastopnika. Kar 90 % (46) vseh anketiranih je temu pritrdilo, medtem ko jih zgolj 10 % (5) meni, da zastopnika ne potrebujejo.

Slika 21: Potreba po zastopniku interesov

15. vprašanje: *Kako naj zbornica zastopa interese svojih članov v odnosu do države?*

Kar 70 % (36) anketirancev meni, da je zastopanje interesov obrti in podjetništva pred državo treba v naslednjih letih še povečati in okrepiti, medtem ko 25 % (13) vprašanih meni, da je sedanja stopnja zastopanosti zadovoljiva in naj taka ostane tudi v prihodnje. V manjšini so anketiranci, ki si v prihodnje želijo zmanjšati stopnjo zastopanja obrti in podjetništva pred državo, takih je zgolj 4 % (2), kot vidimo na sliki 22.

Slika 22: Nivo zastopanja interesov obrtnikov in podjetnikov pred državo

5.4 Sklep

Rezultati raziskave kažejo, da se obrtniki in podjetniki zelo dobro zavedajo zastopanja interesov obrti in podjetništva pred državo, ki ga izvaja njihova krovna organizacija. Želja po združevanju med obrtniki in podjetniki je velika. Poleg tega, da si člani OZS želijo njenega obstoja, prevladuje tudi želja po aktivnejšem delovanju organizacije.

Na splošno lahko ugotovimo, da so člani večinoma zadovoljni z delovanjem njihove organizacije, to pomeni tudi, da v veliki večini člani poznajo njeno dejavnost ter zato tudi koristijo ugodnosti in storitve, ki so jim na voljo.

Člani z rednim prebiranjem obvestil in dopisov, ki jih prejema od OZS in OOOZ, dosežejo boljše poznavanje sistema in njegovega delovanja. Več kot polovica članov, ki omenjene ugodnosti pozna in jih koristi, je o tem podala zelo zadovoljivo oceno. V največji meri koristijo storitve izobraževanja, svetovanja in kartice Obrtnik.

Razumljivo pa je, kar prav tako lahko razberemo in raziskave, da obrtniki in podjetniki vseh ponujenih storitev in ugodnosti ne koristijo, in sicer iz povsem preprostega razloga, ker vsi vseh storitev tudi ne potrebujejo. Gre za zadovoljevanje potreb širše javnosti in temu primerna je tudi ponudba, obenem pa je s tem obrtnikom in podjetnikom dana možnost izbire.

Glede na izkušnje pri sodelovanju z organizacijo in sodelovanju z njenimi zaposlenimi je občutiti zadovoljstvo članov, saj ga je večina ocenili kot zelo dobro oz. zadovoljivo.

Za nekatere člane je mesečni znesek članarine še vedno previsok in se z odmerjeno članarino ne strinjajo povsem. Skoraj polovica anketirancev ocenjuje, da je način sorazmernega prispevka povsem zadovoljiv in sprejemljiv. Tistemu deležu anketirancev, ki se članarina zdi sprejemljiva, se vplačani znesek povrne v smislu koriščenja cenejših ugodnosti in storitev v okviru članstva, nekateri pa še vedno menijo, da je to denar, od katerega nimajo koristi.

6 PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI

Obstajajo različna merila določanja dveh modelov zbornic, in sicer se te delijo glede na namen ustanovitve, način ustanovitve in obveznosti članstva.

Omenjena modela zbornic sta tako imenovani kontinentalni ali javnopravni model ter anglosaški oz. zasebnopravni model zbornice.

Glas in drugi (2005, 26) navajajo, da je kontinentalni ali javnopravni model zbornice model zbornice, katerega ustanovitelj je država. Model povezovanja prinaša obvezno članstvo in obvezno plačevanje članarine, ki jamči zbornicam neodvisnost od države. Zbornica je torej partnerica državi pri oblikovanju ekonomskega sistema in politike, obenem pa imajo pri tem vsi gospodarski subjekti na institucionaliziran način možnost vplivanja na odločitve. Kontinentalni model zbornice izvaja naloge v javnem interesu:

- zastopanje interesov članstva v odnosu do oblasti,
- opravljanje nalog za spodbujanje razvoja gospodarstva in storitve za članstvo,
- izvajanje javnih pooblastil.

Struktura članstva v omenjenih zbornicah je različna, in sicer gre ponekod za vključitev vseh gospodarskih subjektov ne glede na velikost podjetja ali dejavnost, drugod pa se to deli na zakonsko posebej urejena področja, kot je npr. obrt, industrija ali trgovina. Države s kontinentalnim modelom zbornice so: Avstrija, Francija, Grčija, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska in Španija (Glas idr. 2005, 12).

Za zasebnopravni ali anglosaški model zbornice velja (Glas idr. 2005, 28), da je to model zbornice, ki ga prostovoljno ustanovijo fizične in pravne osebe s pogodbo, s statutom oz. z aktom o ustanovitvi. V okviru imenovanega modela se izvajajo naloge, ki so v interesu članov in so natančno opredeljene z omenjenimi zakoni, v nekaterih državah pa gre tudi za opravljanje javnih pooblastil, ki jih zbornici podeli država. Namen teh zbornic ni partnerstvo z državo pri oblikovanju ekonomskega sistema in politike, ampak opravljanje določenih komercialnih storitev za svoje člane. Storitve, ki se izvajajo v okviru delovanja omenjenega modela zbornic, so:

- davčno, finančno in pravno svetovanje,
- računovodske storitve,
- informacijske storitve in zbirke podatkov.

Struktura članstva ni določena s predpisi, torej za omenjene zbornice ne velja, da se mora članstvo oblikovati po velikosti podjetja ali dejavnosti, vendar se v tem primeru oblikuje tako imenovani dvojni sistem, in sicer gre na eni strani za zbornico za mala in srednje velika podjetja in na drugi strani za zbornico za velika podjetja, pač glede na interese. Je model zbornice s prostovoljnim članstvom, ki deluje v naslednjih državah: Velika Britanija, ZDA, Portugalska, Norveška, Finska, Irska, Danska, Belgija, Švica, Švedska (Glas idr. 2005, 12).

Pravna ureditev obrti in obrtno-podjetniškega zborničnega sistema se od države do države zelo razlikuje in je zato med državami tudi težko primerljiva. V nekaterih državah opredelitve obrtnih dejavnosti sploh ne poznajo.

Zbornični sistem v RS je urejen po kontinentalnem modelu. Na eni strani gre za samostojno strokovno-poslovno organizacijo, na drugi strani pa za osebo javnega prava. Tako imenovani dvojni status izhaja iz njenih nalog, ko gre na eni strani za izvajanje strokovno-poslovnih nalog za članstvo, na drugi strani pa za opravljanje javno-pravnih nalog, ki jih je nanjo prenesla država z javnimi pooblastili (Mežnar 2000, 210).

OZS pa ima pomembno vlogo tudi v tujini. Na ravni EU se obrt, mikro in mala podjetja združujejo v UEAPME. Vanjo se združujejo tako zasebnopravne kot tudi javnopravne zbornice in združenja. Vse od leta 1993 pa je njena članica tudi OZS. Poleg tega OZS odlično sodeluje z ostalimi zbornicami v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji in Hrvaškem.

V nadaljevanju poglavja je predstavljena ureditev zborničnega sistema v Avstriji, Italiji in Nemčiji. Podatki, ki so predstavljeni v nadaljevanju, so bili pridobljeni od Ministrstva za gospodarstvo iz leta 2003, ko je bilo obravnavano gradivo s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah ObrZ.

6.1 Avstrija

Obrt v Avstriji je zaznamovana s tradicijo. Pojem obrti je zakonsko opredeljen v Zakonu o gospodarskih dejavnostih. Da se dejavnost opravlja na obrten način, pomeni, da se opravlja samostojno, redno in z namenom, da bi se ustvaril dobiček ali druga gospodarska korist. To pomeni, da je naloga zbornice zastopanje članov in opravljanje storitev za svoje člane na komercialni podlagi in da na zbornico niso bila prenešena pooblastila države. Pomembno je, da obrt opravlja obrtnik, ki pa ni nujno samo imetnik obrti, lahko je tudi upravičenec do nadaljevanja opravljanja obrti oz. pod določenimi pogoji se za obrtnika šteje tudi zakupnik obrti. Za opravljanje obrtne oz. podjetniške dejavnosti mora obrtnik izpolnjevati z zakonom določene pogoje oz. mora imeti za to opravljen mojstrski izpit. S pridobitvijo obrtnega dovoljenja je za vsakega člana, ki deluje na področju obrti in rokodelstva, obvezna tudi delitev na posamezne cehe. Prav tako je v lokalnih gospodarskih zbornicah v Avstriji z zakonom določeno tudi obvezno članstvo. Obrtni register v Avstriji vodi upravna oblast, kar pomeni, da so za vodenje decentraliziranih obrtnih registrov pristojni okrožni upravni organi, medtem ko za centralni obrtni register (združuje vse podatke) skrbijo na zveznem ministrstvu za gospodarske zadeve.

6.2 Italija

Obrt je v italijanski zakonodaji opredeljena s pojmom obrtnika ali obrtnega podjetja, ki ga zakon opredeljuje z vrsto elementov. Vezana je na osebno opravljanje dejavnosti, dovoljenje za opravljanje te dejavnosti pa ni vezano na pridobitev mojstrskega naziva, ampak mora obrtnik oz. podjetje izpolnjevati tehnične in izobrazbene pogoje, ki so določeni za opravljanje posamezne dejavnosti. Obenem italijanska zakonodaja ne predvideva liste obrtnih in obrti podobnih dejavnosti, zato iz obrtnih poklicev izključuje kmetijstvo, trgovino in gostinstvo ter druge storitve, za katere ni značilno ročno delo. Vpis v obrtni register je za obrtnike in obrtna podjetja obvezen in se vodi pri pokrajinskih zbornicah za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo. Glede na to, da v Italiji ni posebne obrtne zbornice, se obrtna podjetja z namenom uresničevanja svojih cehovskih interesov združujejo v različna prostovoljna obrtna združenja, ki pa ne opravljajo javnih pooblastil, temveč opravljajo določene dejavnosti za svoje člane. V Italiji lahko obrtno podjetje ustanovijo tudi obrtniki iz drugih držav članic EU, pogoj za vpis v obrtni register pa je dokazilo, da v svoji državi izpolnjujejo vse pogoje za opravljanje samostojne dejavnosti.

6.3 Nemčija

Nemški obrtni zakon ne definira pojma obrti, temveč opredeljuje poslovanje oz. opravljanje dejavnosti na obrtni način. Najpomembnejši opredelilni element obrti v obrtni zbornici Nemčije je lista A, lista obrtnih poklicev, ki izkazujejo obrtno dejavnost, in lista B, lista obrti podobnih poklicev. S pridobitvijo mojstrskega naziva oz. ustrezne akademske izobrazbe je mogoče opravljati dejavnosti iz liste A, ki se štejejo za obrtne, medtem ko za opravljanje dejavnosti iz liste B ni predpisanih posebnih izobrazbenih pogojev. Obrtni register vodi obrtna zbornica, katere pravna ureditev velja za vzor naši državi pri oblikovanju obrtno-podjetniškega zborničnega sistema (nemški obrtni zakon je predstavljal osnovo Obrtnemu zakonu iz leta 1994). Poleg vodenja obrtnega registra je država zbornici podelila številna javna pooblastila, med katerimi je tudi skrb za poklicno izobraževanje. Članstvo v obrtni zbornici je z zakonom določeno kot obvezno, združevanje v cehe pa je prostovoljno.

7 SKLEPNE UGOTOVITVE

»Mnenja o tem so različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, ne dvomi, da je svojo članarino dobro naložil. Nam obrtnikom in podjetnikom ni lahko, brez naše zbornice pa bi nam bilo še težje!« (Štefan Pavlinjek, predsednik OZS)

Ugotovitve izvedene raziskave so pokazale, da je OZS lahko svojim članom v veliko pomoč pri njihovem poslovanju, predvsem s storitvami svetovanja in izobraževanja, ki so danes ključnega pomena za obstoj podjetja in posameznika na trgu. Vedno večja konkurenca, nova tehnologija in novi pristopi na trg delovne sile zahtevajo nenehno izobraževanje in usposabljanje tako na podjetniški ravni kakor tudi osebno in so ključnega pomena za učinkovito delo ne samo obrtnikov in podjetnikov ampak tudi gospodarstva v celoti. Dejstvo je, da se OZS trudi biti prijazna zbornica svojim članom, tega pa se prav dobro zavedajo tudi vanjo vključeni obrtniki in podjetniki. Obrtniki in podjetniki so že večkrat izrazili interes, da se zbornica kot reprezentativni zagovornik obrtništva in podjetništva v Sloveniji ohrani tudi v prihodnje. Potreba po skupni organizaciji in s tem po ugodnejših rešitvah na področju obrtništva in podjetništva v Sloveniji je vedno večja. Obrtniki in podjetniki se dobro zavedajo njenega odnosa do države in sindikatov ter vpliva na zakonodajo in oblikovanje ugodnejšega okolja za uspešno poslovanje.

Prihodnost obrtno-podjetniškega zborničnega sistema še ni dorečena. Obstaja še veliko možnosti in priložnosti na področju obrtništva in podjetništva v Sloveniji, ki pa jih je treba izkoristiti, in to v prid obrtnikom in podjetnikom. Ne glede na to je za obrtnike in podjetnike v Sloveniji bilo že veliko storjenega. OZS namreč vsako leto izda publikacijo z naslovom Zahteve slovenske obrti in podjetništva, v kateri predstavi probleme in potrebe svojega članstva. Predstavljene zahteve so v veliki meri tudi uresničene, in sicer na področju davčne in finančne zakonodaje (skrajšanje plačilnih rokov države na 30 dni, uvedba znižane davčne stopnje DDV za delovno intenzivne storitve, ukinitve davka na izplačane plače, znižanje stopnje obdavčitve dohodkov pravnih oseb, ponovna uvedba investicijskih olajšav, povečanje olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj itd.), delovnopravne zakonodaje (sprejetje kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo, možnost opravljanja dejavnosti tudi po upokojitvi, krajši odpovedni roki in nižje odpravnine za manjše delodajalce pri odpovedi iz poslovnih razlogov, sprejetje novele zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno itd.), izobraževanja (sofinanciranje kadrovskega štipendij, zagotavljanje finančne nagrade mentorjem za praktično usposabljanje dijakov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja itd.), administracije (uvedba projekta VEM, odprava dvojnega oddajanja obrazcev na Ajpes in DURS, poenostavitev sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev, enostavnejši dostop do finančnih spodbud, ki so podjetjem na voljo preko javnih razpisov skladov in ministrstev itd.).

Stanje in ugodnosti, ki jih je OZS dosegla za svoje obrtnike in podjetnike, ni rezultat, ki bi lahko bil viden in bi odpravljal nezadovoljstvo članov čez noč, ampak je to večletno delo, ki ga je bilo treba izpeljati postopoma, korak za korakom, in je zahtevalo svoje znanje, čas in strpnost.

Glede na naloge, ki jih izvaja obrtno-podjetniški zbornični sistem, in storitve, ki jih ponuja, ter kadri, s katerimi razpolaga, ne vidimo razloga, da zbornica v prihodnje ne bi še povečala števila svojih članov. Obenem opažamo, da bo zbornica morala spremeniti, predvsem pa razširiti in poceniti nabor storitev za svoje člane.

LITERATURA IN VIRI

- Bergant, Nataša. 2002. *Pomen bančnih posojil za opravljanje dejavnosti samostojnih podjetnikov posameznikov*. Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Blaznik, Pavle. 1994. *O cehih na slovenskem*. Škofja Loka: Loški muzej, Obrtna zbornica.
- Glas, Miroslav, Gorazd Trpin, Viljem Pšeničny, Pavel Sedovnik in Nataša Razpotnik. 2005. *Zbornica obrti in podjetništva: predlog zborničnega sistema v slovenskem gospodarstvu*. Delovno gradivo za skupščino in širšo razpravo, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- Jarec, Miran. 1994. *25 let obrtne zbornice Slovenije*. Ljubljana: Obrtna zbornica Slovenije.
- Jarec, Miran. 2009. *Štiri desetletja organizacije obrtnikov in podjetnikov Slovenije*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- Jarec, Miran. 2011a. Da bodo »hišo« spet vodili člani in ne obratno. *Obrtnik* 40 (10): 16–17.
- Jarec, Miran. 2011b. Obrtnik izhaja že štirideset let. *Obrtnik* 40 (9): 13.
- Kovač, Polona. 2008. Izterjava članarine obrtno-podjetniške zbornice. *Javna uprava* 44 (2/3): 143–164.
- Mežnar, Drago. 2000. *Podjetniško pravo: s temeljnimi pravnimi pojmi*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Ministrstvo za gospodarstvo. 2003. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Obrtnega zakona – predlog za obravnavo. [Http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/zakonodaja/predlog_Obr_zakona-18.1.2007.pdf](http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/zakonodaja/predlog_Obr_zakona-18.1.2007.pdf) (17. 4. 2011).
- Mlakar, Peter. 2011. *Organizacijska shema OZS*. [Http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/OZS-ORG.schema-predlog-25.2.2011.pdf](http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/OZS-ORG.schema-predlog-25.2.2011.pdf) (20. 11. 2011).
- Musek Lešnik, Kristijan. 2008. *Vrednote, poslanstvo in vizija podjetja: organizacijske vrednote, poslanstvo in vizija podjetja, kot jedrni element strateškega managementa*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper.
- Obrtni zakon – ObrZ. *Uradni list RS*, št. 40/2004.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2007a. *Statut Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije*. [Http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/18.12.2007_UPB_Statut%20OZS%20ter%20Sprem.%20in%20dop.%20Statuta%20OZS-PODPISANO.pdf](http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/18.12.2007_UPB_Statut%20OZS%20ter%20Sprem.%20in%20dop.%20Statuta%20OZS-PODPISANO.pdf) (16. 5. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2007b. Spremembe in dopolnitve Statuta Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. V *Statut Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije*, 1–7. [Http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/18.12.2007_UPB_Statut%20OZS%20ter%20Sprem.%20in%20dop.%20Statuta%20OZS-PODPISANO.pdf](http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/18.12.2007_UPB_Statut%20OZS%20ter%20Sprem.%20in%20dop.%20Statuta%20OZS-PODPISANO.pdf) (16. 5. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2007c. *Vizija in strateške usmeritve Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije*. [Http://www.arhiv.ozs.si/prispevek.asp?IDpm=211](http://www.arhiv.ozs.si/prispevek.asp?IDpm=211) (12. 3. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2008. *Statistični pregled obrt v številkah 2008*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.

- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2009. *Statistični pregled obrt v številkah 2009*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2010. *Statistični pregled obrt v številkah 2010*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2010a. *Dobrodošli v naši zbornici*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2010b. *Kaj dobim za članarino?* Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2010c. *Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice?* Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. 2011. *Statistični pregled obrt v številkah 2011*. Ljubljana: Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. B. l. a. *Organiziranost*. [Http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev/Organiziranost.aspx](http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev/Organiziranost.aspx) (20. 11. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. B. l. b. *Poslanstvo, temeljne naloge in vrednote Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije*. [Http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev/Poslanstvointemeljnنالoge.aspx](http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev/Poslanstvointemeljnنالoge.aspx) (20. 11. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. B. l. c. *Predstavitev*. [Http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev.aspx](http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev.aspx)
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. B. l. d. *Teritorialna organiziranost obrtno-podjetniškega zborničnega sistema*. [Http://www.ozs.si/Ozbornici/OOZ.aspx](http://www.ozs.si/Ozbornici/OOZ.aspx) (20. 11. 2011).
- OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. B. l. e. *S kartico Obrtnik se predstavimo in poslušamo ceneje!* [Http://www.karticaobrtnik.si/](http://www.karticaobrtnik.si/) (20. 11. 2011).
- Zakon o gospodarskih družbah – ZGD-1. *Uradni list RS*, št. 42/2006.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Obrtnega zakona – ObrZ-D. *Uradni list RS*, št. 102/2007.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov – ZvoP-1. *Uradni list RS*, št. 94/2007.

PRILOGE

Priloga 1 Anketni vprašalnik

Spoštovane obrtnice, obrtniki, podjetnice in podjetniki,

Sem Tina Rota, absolventka na Fakulteti za management v Kopru. V sklopu zaključne projektne naloge, v kateri raziskujem pomen članstva za obrtnike in podjetnike v obrtno-podjetniškem zborničnem sistemu, sem se odločila izvesti anketo.

Pred vami je anonimna anketa, s katero želim ugotoviti zadovoljstvo uporabnikov s storitvami obrtno-podjetniškega zborničnega sistema.

Obračam se na vas s prošnjo, da odgovorite na vprašanja tako, da izberete med možnimi odgovori. Anketa obsega 16 vprašanj in vse skupaj vam bo vzelo le nekaj minut vašega dragocenega časa.

Za sodelovanje se vam iskreno zahvaljujem.

Tina Rota

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spol:	M	Ž	(obkroži)
Velikost podjetja:	samozaposlen	več zaposlenih	(obkroži)
Tip članstva:	obvezno	prostovoljno	(obkroži)
Status:	s. p.	družba (d. o. o., d. d. ...)	(obkroži)

1. Kako dobro poznate dejavnost obrtno-podjetniškega zborničnega sistema?

- Dobro poznam
- Deloma poznam
- Slabo poznam
- Ne poznam

2. Ali koristite ugodnosti članstva?

- Da
- Deloma
- Ne

3. Zakaj koristite oz. ne koristite ugodnosti, ki vam jih prinaša članstvo?

- Koristim, ker so uporabne
- Deloma koristim, ker jih vseh ne potrebujem
- Ne koristim, ker jih ne rabim
- Ne koristim, ker jih tudi ne poznam
- Drugo: _____

4. Kako ocenjujete prednosti in ugodnosti članstva? (Od 1 do 5, 1 nič oz. zelo malo ugodnosti, 5 veliko ugodnosti)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5. Kako ste zadovoljni s ponujenimi storitvami obrtno-podjetniškega zborničnega sistema?

- Zelo zadovoljni
- Ne povsem zadovoljni
- Nezadovoljni

6. Katere so tiste storitve, ki jih koristite?

- Izobraževanja
- Svetovanja
- Kartica obrtnik
- Sejmi

7. Katere druge vrste storitev ali pomoči bi si želeli od vaše organizacije?

- Računovodske storitve
- Finančne storitve
- Individualno zastopanje pred državnimi in sodnimi organi
- Pomoč pri zagotavljanju opravljanja storitev
- Druge storitve: _____

8. Koliko znaša (v evrih) mesečna članarina, ki jo plačujete?

- 10,00 EUR
- 20,00 EUR
- 30,00 EUR
- 40,00 EUR
- 50,00 EUR

9. Ali menite, dasta način in višina odmerjene članarine sprejemljiva?

- Da, popolnoma sprejemljiva
- Delno sprejemljiva, lahko bi bila nižja
- Z odmerjeno članarino se ne strinjam je previsoka

10. Ali menite, da se vam mesečni znesek plačane članarine povrne s storitvami, ki vam jih nudi obrtno-podjetniški zbornični sistem?

- Da, popolnoma
- Ne povsem
- Ne, nikakor

11. Ali prebirate obvestila oz. pošto, ki jo prejimate od vaše OoZ in OzS?

- Vedno
- Občasno
- Nikoli

12. Če pošte ne prebirate, povejte razloge za to.

- Me ne zanima
- So stvari, ki so zame nezanimive in povsem neuporabne
- Nimam časa

13. Kako bi ocenili vaše izkušnje pri sodelovanju z vašo OoZ in OzS?

- Zelo dobre
- Dobre
- Povprečne
- Slabe
- Zelo slabe

14. Ali menite, da obrtniki-podjetniki potrebujejo močnega zastopnika interesov obrti in podjetništva v odnosu do države?

- Da
- Ne

15. Kakšno naj zbornica zastopa interese svojih članov v odnosu do države?

- Naj ga zmanjša
- Naj se ohrani na enaki ravni
- Naj ga poveča